

Den norske kyrkja

Valle og Hylestad sokneråd

4747 Valle

Tlf 97784706

Epost post@valle.kyrkja.no

Fredag 7. februar 2020

Innkalling til møte i Valle og Hylestad sokneråd

Tysdag 18. februar 2020 kl 15-18 på kyrkjekontoret i Valle

Soknerådssaker (SR) foregår frå kl 15:30 til 16:15 samt frå kl 17:30 til 18:00.

Fellesrådssaker (FR) foregår frå kl 16:30 til 17:30.

Det vert enkel matsservering kl 15:00 - 15:30 og kaffepause kl 16:15 - 16:30.

Vi tek kontakt nokre timer i førevegen og planlegg mat og kaffepause.

Innkalte medlemer er Gudrun Sagneskar, Siri Irene Nordbø Melhus, Bente May Bjørgum, Lisbeth Dalquist Homme, Liv Bjørgum Ryningen, Knut Olav Uppstad og Kristine Borgen (sokneprest). Innkalte varamedlemer som møter fast er Ellen Agnethe Nygaard Jansen og Sissel Åkre. Innkalt kommunal representant til fellesrådssakene er Knut Hagen.

Som sekretær møter kyrkjesjef Anne Kirsten Ringstad.

Gyldig forfall meldast så snart som muleg til kyrkjesjef for naudsynt innkalling av varamedlemer. Kopi av denne møteinnkalling sendast til alle interesserte. Vel møtt!

Knut Olav Uppstad (sign)

leiar

Soknerådssaker (SR)

Matsservering 15:00.

Opningsord 15:30.

Godkjenning av innkalling.

Førespurnader

SR 08/2020 Gudstenesteliste.

Forslag til gudstenesteliste for 2 halvår i 2020.

SR 09/2020 Februarkalenderen.

Arrangement og forslag til ofringsføremål og kyrkjevertar

SR 10/2020 Pilegrimsvandring.

Planleggingsmøte den 5. mars av pilegrimsvandring gjennom prostiet

SR 11/2020 Mediekurs.

Om kurs den 16. mars som gjeld kommunikasjonsarbeid i soknet.

SR 12/2020 Sommarkonsertar

Om sommarkonsertane år 2020 i Valle og Hylestad sokn.

SR 13/2020 Salmetoneprosjekt

Om prosjekt med religiøse folketoner

SR 14/2020 Stabsmøte

Møtebok frå siste stabsmøte i prestegjeldet.

SR 15/2020 Diakoniutvalsmøte.

Årsmelding og møtebok i diakoniutvalet.

SR 16/2020 Årsmøteplanlegging.

Planlegging av neste soknerådsmøte og kyrkjelyden sitt årsmøte.

Fellesrådssaker (FR)

Kaffeservering kl 16:15.

Godkjenning av innkalling.

Kommunen orienterer.

Førespurnader.

FR 06/2020 Brannøving

Planlegging av brannøving i Valle kyrkje og Hylestad kyrkje.

FR 07/2020 NIKU

Konservering av kyrkjekunst i Valle og Hylestad kyrkje

SR 08/2020 - Gudstenesteliste - Tysdag 18. februar 2020

Forslag til gudstenesteliste for 2 halvår i 2020.

Saksframstilling av Kristine Borgen

Dokument:

Forslag for 2 halvår i 2020 oppdatert 4 februar 2020.

Her er forslag til ny gudstenesteliste, utarbeida av meg med innspel frå Sissa og Henrik, samt arbeidsutvalsmøte.

Sakshandsaming

Vedtak

Gudstenesteliste Valle/Bykle 2.halvdel 2020

19.juli	Valle kl.11 Fjellgardane kl.19
9.august	Bykle gamle kl.11 Hylestad kl.19
23.august	Tveitetunet kl.11 (felles)
6.september	Bykle kl.11 - Familie/generasjonsgudsteneste i forbindelse m jubileum Hylestad kl.19
13.september	Bykle kl.11 – jubileumsgudsteneste (felles)
4.oktober	Hylestad kl.11 - konfirmantpresentasjon Fjellgardane kl.19 - konfirmantpresentasjon
18.oktober	Valle kl.11 - Hausttakkefest Bykle kl.17 - Hausttakkefest
25.oktober	Fjellgardane og Valle - kyrkjerotteteater
1.november	Hylestad kl.11 - Helgemesse – Valle? Fjellgardane kl.19 - Helgemesse
15.november	Fjellgardane kl.11 Valle kl.19
28.november	Valle kl.17 – kyrkjestoga ifbm jolegrantenning
29.november	(1.søndag i advent) Ljosmesse Hylestad kl.16 Bykle kl.11
6.desember	Ljosmesse Bykle + Lys vaken
24.desember	Hovden grendehus kl.13:30 Bykle kl.15 Valle kl.16:30
25.desember	Hylestad kl.12 Fjellgardane kl.19
31.desember	Hylestad kl.23:15

SR 09/2020 - Februarkalenderen - Tysdag 18. februar 2020

Arrangement og forslag til ofringsføremål og kyrkjevertar

Dokument:

Kalender frå siste sokneråd og framover frå 4. februar 2020

Forslag om ofringsføremål frå 4. februar 2020

Her er kalenderen tilbake i tid til siste sokneråd, og framover i tid med det som ligg på tapeten, med forslag til ofringsføremål og med kyrkjevertar.

Forslag til vedtak om at ofringsføremål blir godkjent.

Sakshandsaming

Vedtak

Dag	Dato	Kl	Stad		Arrangement	Ofring	Kirkevert
Ty	21.01.2020	15:00	Kyrkjekontoret		Sokneråd		
To	23.01.2020	17:00	Kyrkjestoga		Valle barnekor		
To	30.01.2020	17:00	Kyrkjestoga		Valle barnekor		
Su	02.02.2020	11:00	Hylestad kyrkje	H	Gudsteneste med dåp	Stefanusalliansen	Siri Melhus
Ty	04.02.2020	12:00	Kyrkjekontoret		Arbeidsutval		
To	06.02.2020	17:00	Kyrkjestoga		Valle barnekor		
Fr	07.02.2020	18:00	Skafsåhei		Team Valborg		
La	08.02.2020	10:00	Nomeland Bedehus		Kvinnefrukost		
Su	09.02.2020	17:00	Kyrkjestoga		Sundagskaffien		
To	13.02.2020	17:00	Kyrkjestoga		Valle barnekor		
Su	16.02.2020	11:00	Valle kyrkje	V	Gudsteneste med dåp	Stefanusalliansen	Torleif Harstad
Ty	18.02.2020	10:00	Kyrkjekontoret		Stabsmøte		
Ty	18.02.2020	15:30	Kyrkjekontoret		Sokneråd		
Ty	25.02.2020	16:00	Soknehuset		Middag for alle		
To	27.02.2020	17:00	Kyrkjestoga		Valle barnekor		
La	29.02.2020	18:00	Hylestad kyrkje		Konsert v/Solveig Leithaug		
Su	01.03.2020	17:00	Hylestad kyrkje	H	Gudsteneste med dåp	Trusopplæring	Ellen
Ty	03.03.2020	12:00	Kyrkjekontoret		Arbeidsutval		
To	05.03.2020	17:00	Kyrkjestoga		Valle barnekor		
To	05.03.2020	18:00	Vonheim		Pilegrimsvandring planlegging		
To	12.03.2020	17:00	Kyrkjestoga		Valle barnekor		
Su	15.03.2020	11:00	Valle kyrkje	V	Gudsteneste med dåp	Kirkens SOS	Gunveig
Ty	17.03.2020	10:00	Kyrkjekontoret		Stabsmøte		
Ty	17.03.2020	15:30	Kyrkjekontoret		Sokneråd		
Ty	17.03.2020	19:00	Soknehuset		Temakveld med Per		
To	19.03.2020	17:00	Kyrkjestoga		Valle barnekor		
Må	23.03.2020	18:00	Kyrkjestoga		Kyrkjelyden sitt årsmøte		
To	26.03.2020	17:00	Kyrkjestoga		Valle barnekor		
Ty	31.03.2020	12:00	Kyrkjekontoret		Arbeidsutval		
Su	05.04.2020	12:00	Brokkestøylen		Br Gudsteneste med dåp	Misjonsprosjekt	Astrid
To	09.04.2020	12:00	Brokkestøylen		Br Skjærtorsdagsgudsteneste	Misjonsprosjekt	Bente
Fr	10.04.2020	11:00	Hylestad kyrkje	H	Langfredagsgudsteneste	(Ikkje offer)	Siri
Su	12.04.2020	11:00	Valle kyrkje	V	Påskedagsgudsteneste	Israelsmisjonen	Liv
Ty	14.04.2020	10:00	Kyrkjekontoret		Stabsmøte		
Ty	14.04.2020	15:30	Kyrkjekontoret		Sokneråd		
On	15.04.2020	18:00	Jorun Høiland		Diakoniutval		
To	16.04.2020	17:00	Kyrkjestoga		Valle barnekor		
To	23.04.2020	17:00	Kyrkjestoga		Valle barnekor		
Ty	28.04.2020	16:00	Kyrkjestoga		Middag for alle		
To	30.04.2020	17:00	Kyrkjestoga		Valle barnekor		
Su	03.05.2020	11:00	Hylestad kyrkje	H	Gudsteneste med dåp	Normisjon	Lisbeth
Ty	05.05.2020	12:00	Kyrkjekontoret		Arbeidsutval		
To	07.05.2020	17:00	Kyrkjestoga		Valle barnekor		
Ty	12.05.2020	10:00	Kyrkjekontoret		Stabsmøte		
To	14.05.2020	17:00	Kyrkjestoga		Valle barnekor		
Sø	17.05.2020		Valle kyrkje	V	17-mai-gudsteneste	Kirkens bymisjon	Gudrun + to ekstra
Ty	19.05.2020	15:30	Kyrkjekontoret		Sokneråd		
		18:00	Valle kyrkje	V	Samtalegudsteneste	Konfirmantarbeid	Knut Olav
Su	31.05.2020	19:00	Valle kyrkje	V	Gudsteneste med dåp	Søndagsskolen	Sissel
Ty	02.06.2020	12:00	Kyrkjekontoret		Arbeidsutval		
La	06.06.2020	11:00	Hylestad kyrkje	H	Konfirmasjonsgudsteneste	Konfirmantarbeid	Ellen + to ekstra
Ty	09.06.2020	10:00	Kyrkjekontoret		Stabsmøte		
La	13.06.2020	11:00	Valle kyrkje	V	Konfirmasjonsgudsteneste	Konfirmantarbeid	Astrid + to ekstra
Ty	16.06.2020	15:30	Kyrkjekontoret		Sokneråd		
Su	28.06.2020	19:00	Hylestad kyrkje	H	Gudsteneste med dåp	NMS	Bente
Su	19.07.2020	11:00	Valle kyrkje	V	Gudsteneste		
Su	09.08.2020	19:00	Hylestad kyrkje	H	Gudsteneste		
Su	23.08.2020	11:00	Tveitetunet		T Fellesgudsteneste		
Su	06.09.2020	19:00	Hylestad kyrkje	H	Gudsteneste		
Su	13.09.2020	11:00	Bykle kyrkje		By Jubileumsgudsteneste		
Su	04.10.2020	11:00	Hylestad kyrkje	H	Konfirmantpresentasjon		
Su	18.10.2020	11:00	Valle kyrkje	V	Hausttakkefest		
Su	25.10.2020		Valle		Kyrkjerotteteater		
Su	01.11.2020	11:00	Hylestad kyrkje	H	Helgemesse		
Su	15.11.2020	19:00	Valle kyrkje	V	Gudsteneste		
La	28.11.2020	17:00	Kyrkjestoga		Jolegrantenning		
Su	29.11.2020	16:00	Hylestad kyrkje	H	Ljosmesse		
Su	06.12.2020		Bykle		Ljosvaken		
	24.12.2020	16:30	Valle kyrkje	V	Jolaftansgudsteneste		
	25.12.2020	11:00	Hylestad kyrkje	H	Joledagsgudsteneste		
	31.12.2020	23:15	Hylestad kyrkje	H	Nyttårsaftansgudsteneste		

FORSLAG TIL PLAN FOR TAKKEOFFER OG KYRKJEVERT VÅR 2020

Dato	Kl.	Stad	Takkeoffer til	Kyrkjevert	
S.01.03	17.00	Hylestad	Trusopplæring	Ellen	
S.15.03	11.00	Valle	Kirkens SOS	Gunveig	
S.05.04	12.00	Brokke	Misjonsprosjekt	Astrid	Palmesøndag
T.09.04	12.00	Brokke	Misjonsprosjekt	Bente	Skjærtorsdag
F.10.04	11.00	Hylestad	Ikkje offer	Siri	Langfredag
S.12.04	11.00	Valle	Israelsmisjonen	Liv	Påskedag
S.03.05	11.00	Hylestad	Normisjon	Lisbeth	
S.17.05		Valle	Kirkens bymisjon	Gudrun	17. mai
	18.00	Valle	Konfirmantarbeid	Knut Olav	Samtaleguds.
S.31.5	19.00	Valle	Søndagsskulen	Sissel	
L. 06.06	11.00	Hylestad	Konfirmantarbeid	Ellen	Konfirmasjon
L. 13.06	11.00	Valle	Konfirmantarbeid	Astrid	Konfirmasjon
S. 28.06	19.00	Hylestad	NMS	Bente	

17. mai må det vere to ekstra kyrkjevertar, det gjeld og konfirmasjonane

SR 10/2020 - Pilegrimsvandring - Tysdag 18. februar 2020

Planleggingsmøte den 5. mars av pilegrimsvandring gjennom prostiet

Dokument:

Pilegrimsvandring i Otredal prosti sommeren 2021, av diakonene i prostiet.

Epost frå Per Emanuelsen 19 januar 2020

Dei to diakonene i prostiet oppfordrer alle interesserte til å stille på planleggingsmøte den 5 mars 2020 kl 18:00 på Vonheim bedehus på Bygland for å planlegge ei pilegrimsvandring i prostiet i 2021.

Sakshandsaming

Vedtak

Pilegrimsvandring i Otredal prosti sommeren 2021

Etter initiativ fra Nina Schei Ledang har vi startet arbeidet med å planlegge en pilegrimsvandring i Otredal prosti sommeren 2021. Tanken er at dette skal være den første av flere, og at vi i løpet av noen år skal få gått fra nord til sør i prostiet. Tanken er en vandring over fire-fem dager, i utgangspunktet fra kirke til kirke.

Et såpass stort prosjekt som dette trenger flere involverte. Vi inviterer derfor interesserte til et allmøte

Torsdag 5. mars kl. 18.00 på Vonheim bedehus i Bygland

Det blir informasjon og inspirasjon, kveldsmat og samtale. Så ønsker vi å få på plass en arbeidsgruppe i løpet av dette møtet som kan arbeide videre med prosjektet. Møtet er ferdig senest kl. 21.00.

Vi håper på minst to representanter fra hvert sokn på allmøtet, hvor gjerne en har en kobling til menighetsråd eller stab. Ved å sende ut dette skrivet håper vi på å komme i kontakt med mennesker som er interessert i pilegrimsvandring og kan være med på å dra prosjektet sammen med oss. Det kan være både mennesker tett på menigheten og andre i lokalmiljøet. Dette ser vi på som hele prostiets fellesprosjekt, ikke noe vi prostidiakoner driver med på siden av. Vi håper at dette vil engasjere mange, og at mange vil bidra på ulikt vis.

Det er fint om vi har en liten oversikt over hvor mange som kommer på møtet, så meld i fra til Per eller Helga.

Vennlig hilsen

Per Emanuelsen

Prostidiakon (Bygland, Valle og Bykle)

mob. 977 19 173

pe-em@online.no

Helga Victoria Aas Johnsen

Prostidiakon (Vennesla, Øvrebø, Hægeland, Iveland, Evje og Hornnes og Åseral)

mob. 992 30 189

helga.johnsen@kirkebakken.no

Fra: pe-em@online.no <pe-em@online.no>

Sendt: 19. januar 2020 22:33

Til: Truls Erik Thonhaugen <post@bykle.kyrkja.no>; Anne Ringstad <post@valle.kyrkja.no>; 'olav nilsen' <kbnilsen@hotmail.com>

Emne: Pilegrimsvandring, i Otredal prosti

Til kirkevergene i Bygland, Valle og Bykle.

Som dere ser så er det startet en planlegging for å prøve å få til en pilegrimsvandring i prostiet i 2021. Fint om dere tar dette opp som informasjon i soknerådene. Samtidig er det også en utfordring til rådsmedlemmene om å stille, eller å utfordre andre til å stille på et første planleggingsmøte 5 mars kl 18 på Vonheim bedehus i Bygland.

Vennlig hilsen

Per Emanuelsen

Prostidiakon i Øvre Otredal.

 Pilegrimsvandring i Otredal prosti sommeren 2021.docx
22K

SR 11/2020 - Mediekurs - Tysdag 18. februar 2020

Om kurs den 16. mars som gjeld kommunikasjonsarbeid i soknet.

Dokument:

Mediekurs for ansatte og frivillige i Otredal og Evje
Epost frå Agder og Telemark bispedømmekontor 3 februar

Agder og Telemark bispedømmekontor inviterer til mediekurs for ansatte og frivillige i Otredal og Evje den 16 mars 2020 kl 17-21 i Vennesla.

Sakshandsaming

Vedtak

Mediekurs

For ansatte og frivillige i Otredal og Evje

En praktisk rettet workshop hvor vi sammen jobber med menighetsblad, nettside, sosiale medier, invitasjoner mm.

Dato: Mandag 16. mars kl. 17.00 til 21.00.

Sted: Menighetskontoret i Vennesla.

Påmelding: Til din lokale menighet innen 9. mars. Skriv hva du er engasjert i innen menighetens medie/informasjonsarbeid.

Beverting: Enkel, varm mat. Kaffe og frukt.

Før du kommer: Har du artikler eller utkast til artikler, innhold til sosiale medier, invitasjoner, foto eller annet du enten har lyst å få tilbakemelding på, eller hjelp med - send aktuelt materiell til dk628@kirken.no på forhånd. Du kan også ta det med til kurset.

Ta med PC, vi skal jobbe praktisk underveis.

Arrangør: Agder og Telemark bispedømmekontor.

Kurset holdes av Dag Kvarstein og Karen Kilane ved Agder og Telemark bispedømmekontor. Kvarstein har jobbet innen media i 15 år. Blant annet i Fædrelandsvennen, TV2 og NRK. Kilane er frilanser og jobber med kommunikasjon for forskjellige virksomheter.

DEN NORSKE KIRKE

Fra: Dag Arnulf Kvarstein <dk628@kirken.no>

Sendt: 3. februar 2020 15:05

Til: Olav Nilsen <post@kirken.bygland.no>; Truls Erik Thonhaugen <post@bykle.kyrkja.no>; Evje og Hornnes sokneråd - Oterdal prosti (post@evje.kirken.no) <post@evje.kirken.no>; Hægeland menighetsråd - Oterdal prosti (anne.skisland@kirkebakken.no) <anne.skisland@kirkebakken.no>; Hægeland menighetsråd - Oterdal prosti (post@kirkebakken.no) <post@kirkebakken.no>; Adina Skaiaa <post@iveland.kirken.no>; Anne Ringstad <post@valle.kyrkja.no>; Årdal sokneråd - Oterdal prosti (kbnilsen@hotmail.com) <kbnilsen@hotmail.com>; Åseral sokneråd - Oterdal prosti (ase.austrud@icloud.com) <ase.austrud@icloud.com>; Åseral sokneråd - Oterdal prosti (post@aseral.kyrkjelyd.no) <post@aseral.kyrkjelyd.no>

Kopi: Adina Skaiaa (adina.skaiaa@iveland.kommune.no) <adina.skaiaa@iveland.kommune.no>; Olav Nilsen (kbnilsen@hotmail.com) <kbnilsen@hotmail.com>; Tor Halavard Mosdøl - Bykle kirkelige fellesråd (kyrkjeverja@bykle.kommune.no) <kyrkjeverja@bykle.kommune.no>; Sjur Høgetveit (post@evje.kirken.no) <post@evje.kirken.no>; Anne Ringstad <post@valle.kyrkja.no>; 'kirkevergen.vennesla@kirkebakken.no' <kirkevergen.vennesla@kirkebakken.no>; Gunnar Ellingsen <gunnar.ellingsen@kirkebakken.no>

Emne: Tilbud om mediekurs for Oterdal prosti 16. mars

Til menigheter i Oterdal prosti

Kopi til prost og kirkeverger

Hei!

Agder og Telemark bispedømmekontor holder våren 2020 mediekurs for menighetene i bispedømmet. Vi ønsker å ha et praktisk kurs som kan gi konkrete ideer til de som er involvert i menighetenes kommunikasjonsarbeid.

Vi håper dere vil delta både med noen fra stab – og at dere også vil invitere med dere de aktuelle frivillige fra menigheten.

Vi inviterer dere til mediekurs mandag **16. mars kl. 17.00 til 21.00.**

Sted: Menighetskontoret i Vennesla.

Kurset koster 150 kroner per person. Dette er kun for å dekke utgifter til mat og drikke. Denne summen betales inn samlet fra hver menighet. Vi ønsker også at påmeldingene skjer samlet fra hver menighet, innen 9. mars.

Jo flere praktiske eksempler dere kan sende oss fra menighetens publikasjoner, jo mer konkret kan vi **jobbe** på kurset. Det dukker alltid opp nye, spennende ideer når vi samles på tvers av menighetene og utveksler erfaringer.

Vi ser fram til å treffe dere.

Ta kontakt om dere skulle ha spørsmål!

Se vedlegg med detaljer om innhold og påmelding.

Mvh Dag Kvarstein og Karen Kilane, Agder og Telemark bispedømmekontor.

SR 12/2020 - Sommarkonsserter - Tysdag 18. februar 2020

Om sommarkonsertane år 2020 i Valle og Hylestad sokn.

Saksframstilling av Henrik West

Dokument:

Evaluering av sommerkonsserter 2019

Oversikt 2016-2019

Den norske kirke har en lang tradisjon for å arrangere konsserter i kirkene, og dette er en viktig del av kirkens virksomhet. Konsertene er med på å realisere kirka sitt kulturoppdrag, og samtidig gjør de kirka synlig og tilgjengelig for folk, som til vanlig ikke har sin gang i kirka.

Som organist er det mitt ansvar å stå for den praktiske organisering av konsertene i Valle og Bykle, og i denne sammenheng er det en høy grad av koordinering mellom de to sokn. Dessuten spiller jeg av og til selv konsserter, enten alene eller sammen med andre artister.

Økonomisk bærer kirka bare en mindre del av ansvaret for konsertene i kraft av velvillig støtte fra Valle Sparebank og mange andre lokale aktører. Dessuten blir enkelte konsserter avvirket slik at artistene «spiller for døra».

Å arrangere konsserter oppleves ofte litt som å spille lotto. Man kan gjøre en veldig stor innsats, men når konsertdagen kommer, er det få som møter opp – til stor frustrasjon. Andre ganger kan et arrangement som man egentlig ikke ventet seg så mye av, bli en stor suksess. Det er uendelig mange faktorer som spiller inn. Noen kan man kontrollere selv: valg av artist, sted, dato, tidspunkt, PR osv. Andre har man ingen kontroll over: været, andre kulturelle arrangement samme dag, folks hukommelse, lyst til å gå på konsert osv. Det er utvilsomt en svært høy grad av heldige/uheldige sammentreff og rett og slett tilfeldigheter som har avgjørende betydning for om en konsert blir en publikumssuksess eller ikke.

Når dette er sagt, så skal det fremheves, at det generelt er et veldig godt fremmøte på konsertene i Valle og Bykle befolkningstallet tatt i betraktning, men også i absolutte tall. Dessuten er det viktig å understreke at det ikke er hverken det eneste eller viktigste suksesskriterium at det er et stort fremmøte på alle konsserter. Når det tilstrebes en viss bredde i konserttilbudet, så sier det også seg selv at fremmøtet vil variere. Samtidig er det viktig å oppbygge en kultur rundt kirkekonsertene og rett og slett oppdra folk til å gå på konsert. Dette krever en langsiktig innsats der man ikke lar seg slå ut av at enkeltstående arrangement ikke blir noen stor suksess, og så forutsetter det at publikum har tillit til den/de som har ansvar for å arrangere konsertene.

Julekonsertene 2019 er et godt eksempel på hvilke faktorer som er på spill. Allerede i mars 2019 ble det avtalt at Kristin Minde skulle ha julekonsert i Bykle kyrkje lørdag 14. desember 2019 sammen med en rekke lokale artister. Dette ble en veldig dyr konsert med et samlet budsjett på ca. 60.000 kr. – finansiert i samarbeid med Bykle kommune og Valle Sparebank. Senere på året – i juni 2019 – inngikk Sissa Ringstad avtale med Kristiansand Frikirkens kammerkor om at de kunne ha konsert i Valle kyrkje søndag 15. desember sammen med bl.a. Sigrid K. Jore. Disse artistene skulle spille for døra. Det var et litt uheldig sammenfall at disse to konsertene ble lagt til samme helg, siden de til en viss grad henvendte seg til samme publikum. Det er nok ikke mange som går på konsert to kvelder på rad i desember og betaler 200 kr. hver gang. Verre ble det imidlertid (sett fra mitt perspektiv som arrangør) da vi så sent som d. 7. desember fikk en forespørsel fra Valle kommune om de kunne

arrangere en eller to julekonserter med Kim Rysstad i Valle kyrkje lørdag 21. desember med fri entré. Det var lett å forutse at dette kom til å få betydning for fremmøtet på de to andre julekonsertene, som da ville bli for de «spesielt interesserte», mens konsertene med Kim Rysstad ville oppfylle «det folkelige behovet» for å gå på julekonsert i kirka. Resultatet ble at det var under 40 betalende gjester på de to første julekonsertene arrangert av kirka (noe som medførte et veldig stort underskudd for Bykle sokn, og at artistene i Valle dårlig nok fikk dekket de mest basale utgifter) – mens det på de to konsertene med Kim Rysstad kom hhv. 275 og 290. På tross av god planlegging og mye PR for to veldig fine og nok så forskjellige konserter ble de likevel forbigjort på innsiden av en landskjent artist.

Når det gjelder sommerkonsertene, henviser jeg til evalueringen av sommerkonsertene 2019 (les denne først). På tross av at utsvingene i besøkstall på sommerkonsertene nok i høy grad skyldes tilfeldigheter som jeg ikke er herre over som arrangør, har jeg likevel tenkt å endre litt på konseptet i 2020.

Inntil nå har alle konsertene vært på onsdager kl. 19.30, og de siste tre årene har det vært i alt sju konserter fra slutten av juni til midten av august. I år har jeg tenkt å begrense det til 4-5 konserter bare i juli, og så vil disse konsertene primært bli konserter med folkemusikk i Bykle gamle kyrkje og orgelkonserter i Valle kyrkje. Disse konsertene er relativt billige å gjennomføre, har et trofast publikum, og dermed er de ikke så sårbare i forhold til tilfeldighetenes spill.

I tillegg til disse onsdagskonserter i juli vil jeg forsøke å arrangere en minifestival i august, sannsynligvis i helgen 14.-16. aug. Det er jo en trend i tiden å lage musikkfestivaler, og mange nye festivaler – små og store – har også blomstret opp i Setesdal og på Sørlandet i løpet av de senere årene, også i kirkelig regi. Det er tydelig at mange setter pris på å kunne nyte et program med mange konserter innen samme genre i løpet av få dager. Jeg har også fått en del tilbakemeldinger fra «utabygdsfolk» om at de gjerne går på kirkekonserter i Valle og Bykle, men at det ofte er litt for langt å reise hit bare for en enkelt konsert. Derfor har jeg lyst til å gjøre et forsøk på å etablere en festivalhelg med 4-5 konserter, primært i kirkene i Valle og Bykle (den nye). Når jeg velger å satse på midten av august, skyldes det en del forskjellige faktorer: Generelt har konsertene i august vært godt besøkt. Det er fortsatt sommer med mye hyttefolk og turister, men likevel har de fleste fastboende kommet hjem fra ferie. Samtidig er det noe lettere å få tak i artister i august enn i juli. Jeg har gjort et iherdig forsøk på å få Kristiansand Symfoniorkester involvert i denne festivalen, men det blir dessverre ikke mulig i 2020, men kanskje senere. I motsetning til de tidligere onsdagskonserterene regner jeg med at det blir inngangspenger på denne festivalen, med mulighet for et gunstig partoutkort.

Jeg er alltid svært takknemlig for innspill fra soknerådet angående konsertvirksomheten i kirkene – det gjelder også de initiativene som er nevnt her. Dersom noen har forslag eller ønsker om konkrete artister, er jeg åpen for innspill

Forslag til vedtak:

Soknerådet bevilger 10.000 kr. i direkte støtte til sommerkonsertene, samt underskuddsgaranti på ytterligere 10.000 kr.

Sakshandsaming

Vedtak

Evaluering av sommerkonserter 2019

Etter at årets sju sommerkonserter er gjennomført er det tid til en liten oppsummering og evaluering. Her kommer først en oversikt:

Dato	Sted	Artist	Publikum
26. juni	Valle kyrkje	Strykekvartett frå KSO	25
3. juli	Valle kyrkje	Orgelkonsert med Ian Richards	20
10. juli	Fjellgardane kyrkje	Wenche H. Svindland og Sverre Eftestøl	15
17. juli	Bykle gl. kyrkje	Kulturpatrulja	21
24. juli	Fjellgardane kyrkje	Øystein Kikut, piano	23
31. juli	Hylestad kyrkje	Oline og Karl Arthur Meland	46
7. aug.	Bykle kyrkje	Kristin Minde, song	24
Gjennomsnitt:			25

Alle konsertene var på onsdager kl. 19.30. Det var fri entré på konsertene hvilket var mulig pga. sponsoravtale med Valle kommune, Bykle kommune, Valle Sparebank (hovedsponsor), Sparebanken Sør, Valle Folkeakademi, Destinasjon Hovden og Otra Kraft. Det samlede budsjett for konsertserien var ca. 70.000 kr. og dette ble fullt finansiert gjennom bidragene fra Bykle og Valle sokn (20.000 kr.), sponsorene (60.000 kr.) og de kollektene som ble tatt opp i forbindelse med konsertene (5.000 kr.). Overskuddet vil bli overført til neste års sommerkonserter.

Programmet på konsertene var som de foregående årene ganske variert med både «klassisk» og «rytmisk» musikk og norsk folkemusikk. Alle artistene var godt fornøyd med å være her og ha konsert. Dessverre måtte Raymond Björling melde forfall pga. sykdom, men Øystein Kikut gjennomførte med kort varsel konserten som en solo piano-konsert. Publikum på de tre konsertene i Valle og Hylestad besto stort sett utelukkende av lokale folk. På de fire konsertene i Bykle og Fjellgardane besto publikum derimot overveiende av hyttefolk og turister. Dette er samme tendens som de foregående årene.

Som det framgår av oversikten har det vært et utmerket fremmøte på alle konsertene, men sammenliknet med de foregående årene har det likevel vært en noe minkende tendens. De gjennomsnittlige besøkstall på sommerkonsertene de siste fire årene var: 2016: 26 – 2017: 54 – 2018: 35 – 2019: 25. Det er mange forhold som har innflytelse på fremmøtet, og det kan selvsagt variere noe fra år til år. Det er likevel overraskende at fremmøtet er mer enn halvert i forhold til 2017, og at det er lavere enn 2018 hvor den usedvanlig varme sommeren sannsynligvis var en viktig faktor.

På denne bakgrunn har jeg tenkt å gå inn i en litt mer grundig analyse av konseptet med sommerkonserter for å vurdere om noe bør endres før jeg påbegynner planleggingen av neste års konserter. I den forbindelse vil jeg også vurdere om det kanskje er tid for å teste ut et helt annet konsept, f.eks. å samle alle konsertene til en festival over 2-3 dager. Nyttige innspill i den sammenheng mottas med takk!

Takk til artister og sponsorer som gjorde dette års konserter mulig. Takk for godt samarbeid!

4. september 2019
Henrik West
organist i Valle og Bykle

2016

Dato	Sted og artist	Publikum
6. juli	Bykle gl. k. – Kulturpatrulja	37
13. juli	Valle k. – Henrik West, orgel	38
20. juli	Bykle k. – Øystein Kikut, piano	20
27. juli	Bykle k. Darya Katyba, song, og Mats-André soli, piano	13
3. aug.	Valle k. – Nina Irlslinger, orgel, og Ragnhild Paulsen, klarinett	20
	Gjennomsnitt:	26

2017

Dato	Sted	Artist	Publikum
28. juni	Valle kyrkje	Stryketrio fra Kristiansand	50
5. juli	Bykle gl. kyrkje	Kulturpatrulja	31
12. juli	Valle kyrkje	Troels Brygger Hansen, orgel	30
19. juli	Fjellgardane kyrkje	Kim Rysstad, sang	78
26. juli	Fjellgardane kyrkje	Ingvild Lilletvedt Nordstoga, sang	47
2. aug.	Hylestad kyrkje	Tore Ljøkjel, saxofon	75
9. aug.	Bykle kyrkje	Raymond Björling, sang	67
	Gjennomsnitt:		54

2018

Dato	Sted	Artist	Publikum
27. juni	Valle kyrkje	Den Nye Oslo Trio	21
4. juli	Bykle gl. kyrkje	Kulturpatrulja	48
11. juli	Hylestad kyrkje	Tina Lynderup, sang	15
18. juli	Fjellgardane kyrkje	Inger Lise Stulien, sang	46
25. juli	Valle kyrkje	Marcus Berg, orgel	27
1. aug.	Fjellgardane kyrkje	Anda: Lina Sandell i folkemusikalsk drakt	44
8. aug.	Bykle kyrkje	Kari Ingelsrud og Elsebeth Lütcherath	41
	Gjennomsnitt:		35

2019

Dato	Sted	Artist	Publikum
26. juni	Valle kyrkje	Strykekvartett frå KSO	25
3. juli	Valle kyrkje	Orgelkonsert med Ian Richards	20
10. juli	Fjellgardane kyrkje	Wenche H. Svindland og Sverre Eftestøl	15
17. juli	Bykle gl. kyrkje	Kulturpatrulja	21
24. juli	Fjellgardane kyrkje	Øystein Kikut, piano	23
31. juli	Hylestad kyrkje	Oline og Karl Arthur Meland	46
7. aug.	Bykle kyrkje	Kristin Minde, song	24
	Gjennomsnitt:		25

SR 13/2020 - Salmetoneprosjekt - Tysdag 18. februar 2020

Om prosjekt med religiøse folketoner

Saksframstilling av Henrik West

Som organist i Setesdal gjennom 4½ år har jeg løpende jobbet med den lokale folkemusikken, herunder ikke minst de religiøse folketoner. Dette har bl.a. skjedd i form av samarbeid med lokale folkemusikere i forbindelse med konserter, gudstjenester og lign. Jeg hadde ikke jobbet lenge i Setesdal, før jeg skjønnte, at her lå det store skatter gjemt, som jeg måtte fordype meg i. Det er naturlig å bruke de religiøse folketonene i mange sammenhenger, men siden ingen har jobbet systematisk med dette tema her i Setesdal, finnes det nesten ingenting tilgjengelig på trykk, hverken oversikter over materialet, noter eller annet. Det som finnes er spredt i mange sammenhenger. Folkemusikkarkivet ligger inne med ca. 1.500 opptak av religiøse folketoner og er derfor den viktigste kilden, sammen med nålevende tradisjonsbærere.

På denne bakgrunn har jeg gjennom flere år hatt et ønske om å fordype meg i dette tema, men det har vært vanskelig å finne tilstrekkelig tid. Denne vinter så jeg for meg, at det ville være mulig å sette av såpass mye tid, at det ga mening å påbegynne prosjektet. Som organist varierer arbeidsmengden ganske mye gjennom året og fra uke til uke, og dermed er det mulig å ha litt forskjellig fokus i forskjellige perioder. I tillegg til den faste pulje med oppgaver, som er lagt til stillingen, er det også satt av tid til egne øvelser, studier og fordypelse. Det er denne puljen, som jeg bruker av til dette prosjektet.

Oppgaven går i første runde ut på å bli kjent med repertoaret av religiøse folketoner i Setesdal og få oversikt over stoffet. Dette skjer primært gjennom studier i Folkemusikkarkivet på Rysstad og møter med nålevende tradisjonsbærere. Jeg har inntil videre laget en oversikt over samtlige registrerte folketoner (systematisert kronologisk etter tekstens alder) og samlet en god del relevant notemateriale fra en lang rekke kilder. Den kommende tiden kommer jeg til å bruke på møter med tradisjonsbærere og flere studier i Folkemusikkarkivet. Målet er å ha en samling med noter og tekster til alle de folketonene, som kan være relevante å bruke i f.eks. gudstjenester, begravelser og konserter. Dermed vil dette materialet være noe, som jeg kan dra nytte av i mange sammenhenger resten av min tid som organist her i Setesdal.

Det endegyldige målet med prosjektet er å kunne gi ut en samling med religiøse folketoner fra Setesdal med både tekst og noter, samt et særskilt hefte med harmoniseringer. Denne samlingen vil kunne brukes i mange sammenhenger, men det primære formål er å ha et utvalg av religiøse folketoner tilgjengelig, som kan brukes i gudstjenesten. Derfor vil det i utvelgelsen av stoffet bli lagt vekt på de tekstene, som har en nåtidig anvendelsesmulighet. Det er altså i høyere grad tenkt som en praktisk bok enn som en historisk antologi. Jeg ser en slik utgivelse som en opplagt fortsettelse av prosjektene med å gi ut bånduller og stev fra Setesdal, og jeg forestiller meg, at mange vil finne dette interessant. Det er også mulig at det kan bli aktuelt å gi ut en CD med opptak av noen eller alle folketonene i samlingen.

Prosjektet er omfattende, og derfor har jeg heller ikke noen eksakt dato for, når det kommer til å bli avsluttet, men jeg har et håp om å bli ferdig med selve arkiv- og feltarbeidet i løpet av vinteren og våren.

Når det gjelder den økonomiske side av utgivelsen, har jeg selvfølgelig tenkt å søke om tilskudd fra Valle Sparebank og mange andre eksterne aktører. Samtidig håper jeg

selvfølgelig at soknerådene i Valle og Bykle vil bidra, men en konkret søknad kommer først senere, når jeg har et overblikk over økonomien i prosjektet.

Sakshandsaming

Vedtak

SR 14/2020 - Stabsmøte - Tysdag 18. februar 2020

Møtebok frå siste stabsmøte i prestegjeldet.

Dokument:

Referat frå stabsmøte

Her er referat frå stabsmøte 21 januar 2020.

Det er sett opp stabsmøter 18 februar, 17 mars, 14 april, 12 mai og 9 juni i år.

Sakshandsaming

Vedtak

Stabsmøte Valle 21.01.2020

Kyrkjekontoret – Valle

Til stade: Kristine Borgen, Karin Bøe, Sissa Ringstad, Henrik West, Thor Bernhard Sagland, Tor Hallvard Mosdøl og Per Emanuelsen.

1. Opningsord v. Kristine
2. Evaluere jol. Bra godt med folk. Neste år må ein få inn fleire stolar i Hovden grendehus. Nyttårsaftan ca 30 stk. i Hylestad. Vi prøver igjen i 2020.
Gudsteneste søndag 5. jan. stod ikkje i Byklaren.
Dei blei skuffa i Bykle når det ikkje var juletefest. Forslag frå staben. I 2021 kan ein prøve å ha juletefest første laurdag i januar i Bykle og første søndag i januar i Valle i staden for gudsteneste.
3. Komande gudstenester og arrangement.
Gudsteneste i Hylestad søndag 2. februar med 2 dåp og i Bykle kyrkje kl. 19.00.
Søndag 9. februar Sundagskaffien med Ivar Nygård som fortel om Sild, salighet og Zulu.
Søndag 16. februar Gudsteneste Valle kyrkje kl. 11.00 og Fjellgardane kl. 19.00.
4. Konsert med Solveig Leithaug i Hylestad kyrkje laurdag 29. februar kl. 18.00 og årsmøte i Valle måndag 23. mars kl. 18.00
5. Mediekurs 16. mars 17.30 – 21.00 -Evje. Kristine, Karin, Henrik og Sissa deltek.
6. Diakonane i Otredal prosti inviterer alle til planlegging av pilegrumstur i Otredal prosti 5. mars kl. 18.00 på Vonheim i Bygland.

Valle 31. jan. 20

Ref. S. Ringstad

SR 15/2020 - Diakoniutvalsmøte - Tysdag 18. februar 2020

Årsmelding og møtebok i diakoniutvalet.

Dokument:

Referat frå møte 21 januar

Årsmelding for diakoniutvalet i 2019

Her er årsmelding for diakoniutvalet i Valle og Hylestad for 2019, og referat frå diakoniutvalsmøte den 21 januar 2020.

Sakshandsaming

Vedtak

Møte i diakoniutvalet i Valle og Hylestad

Tysdag 21.jan.2020 kl 18.00 – 21.00 hos Karin Bøe.

Til stade: Astrid Nomeland (leiar), Per Emanuelen (prostidiakon), Jorun Høyland, Knut Olav Upstad og Karin Bøe. Knut Olav Upstad er vald av soknerådet til å delta i diakoniutvalet.

Opning ved Jorun.

Evaluering av arrangement

Fellesskapsmiddag 15.oktober på soknehuset: Det gjekk med 160 komper og det var nok til alle. Omkring 70 menneske kom og alt gjekk greitt. Astrid hadde ansvaret.

Fellesskapsmiddag 12.november i kyrkjestoga: Pannekaker og graskarsuppe. Omkring 20 menneske kom så det var rikeleg med mat. Det blei ein fin kveld. Per hadde ansvaret, han og gutane som hjelpte til hadde fint fellesskap i tillaginga.

Temakveld 1.november med Jens Olai Justvik gjekk greitt. Han var flink til å formidle og det kom mange gode tilbakemeldingar.

Diakonens dag og helgemesse 3.november i Hylestad gjekk greitt. Det er greitt å kombinere desse to dagane saman.

Sak 1/20 Temakveld med Per Emanuelen 17.mars

Tema er «Å ta vare på seg sjølv og kvarandre»

Soknehuset er tinga kl 19.

Karin set inn annonse i Setesdølen og Bygdenytt + omtale i Setesdølen.

Astrid spør helselaget om å samarbeide og om dei vil ta ansvar for maten som er til slutt.

Knut Olav og Karin hentar lydutstyret i Valle kyrkje.

Jorun, Karin, Astrid og Knut Olav riggar til frå kl 17.30 og ryddar etterpå.

Astrid leiar møtet.

Knut Olav har musikalsk innslag.

Jorun har ansvar for gevinstar, lodd og vekslepengar til utlodding.

Sak 2/20 Møteinnkalling og referat

Møteinnkallingane og referata til DU møte skal sendast til alle medlemene i DU og Sissa.

Dei er offentlege.

Planlegging av komande arrangement

Middagsfellesskap er eit litt tungvint ord. Vi vil heller kalle det Middag for alle.

Pris er 100 kr for vaksne, barn under 10 år gratis, og barn over 10 år og studentar 50 kr.

Tysdag 25.februar kl 16 – 18 i Soknehuset på Rysstad: Komper.

Soknehuset er tinga.

Astrid har hovudansvaret.
Karin annonserer i Bygdenytt og på kyrkja si fb-side.
Jorun møter kl 15 – 17 for å hjelpe til.
Karin har ansvar for betaling og vekslpengar.
Knut Olav og Karin ryddar etterpå.

Tysdag 28.april kl 16 – 18 i Kyrkjestoga: Meny ukjent.

Kyrkjestoga er tinga.
Per har hovudansvaret.
Menyen blir bestemt når vi treffast 17.mars.

Temamøte i kultruveka (16. – 25.okt): med Audun Myskja.

Astrid har sendt første førespurnad og vi ventar på svar. Når svaret kjem vidaresendar ho det til oss.

Orienteringar

Til styret i diakonisamarbeidet i Otredal prosti vil soknerådet sende Knut Olav Uppstad, med Ellen Jansen som varamedlem.

Pilegrimsvandring i Otredal prosti sommaren 2021: Prostidiakonane arbeider med å få til ein pilegrimsvandring frå nord til sør i prostiet. Det vil truleg bli ein vandring kvart år på ca 4-5 dagar, gjerne frå kyrkje til kyrkje, men så mykje som muleg utanfor Rv9. For å få til dette treng dei fleire involverte og arrangerer eit allmøte for alle interesserte torsdag 5.mars kl 18 på Vonheim bedehus på Bygland. Dei håper på minst to representantar frå kvart sokn som kan vere med i ei arbeidsgruppe. Knut Olav og Karin er interesserte, Astrid og Jorun kan tenkje seg å bidra med mat til vandrane. Det må gjerne bli med fleire interesserte.

Team Valborg skal til Skafsåhei fjellkyrkje 7.februar kl 18.

Kvinnefrukost på Nomeland bedehus 8.februar kl 10.

Neste møte er onsdag 15.april kl 18-21 hos Jorun.

Flateland 22.januar 2020
Referent Karin Bøe

Årsmelding for Diakoniutvalet i Valle og Hylestad 2019

Diakoni handlar om å bry seg, om å møte menneske der dei er. Den utfordrar kvart enkelt menneske til å sjå, høyre og ta på alvor dei som kjem i den einskilde sin veg. Det handlar om å skape naturlege møteplassar med rom for glede, sorg, sinne, handlingslamming, fortviling, bitterheit, skuldkjensle, refleksjon og samtale.

Diakoniutvalet i 2019: Astrid Nomeland (leiar), Bente Bjørgum / Karin Bøe (sekretær), Jorun Høyland og Per Emanuelsen (prostidiakon).

Bente Bjørgum gjekk ut i eit års permisjon i september og Karin Bøe kom inn som vikar.

Etter at Anna Heggland slutta som prostidiakon ved nyår kom Per Emanuelsen tilbake som vikar.

Utvalsmøte: Diakoniutvalet har hatt 3 møte og handsama 10 saker.

Aktivitetar:

- Tilbod om kyrkjeskys.
- Kyrkjekaffi etter gudstenestene.
- Diakonien dag og helgemesse i Hylestad kyrkje 3.november.
- Haustakkefest i Hylestad kyrkje 29.september. Jordbruksklubben pynta kyrkja og DU hadde med kaker og kaffi.
- Temakveldar:
  - Per Emanuelsen: Gabriel Scott, i Kyrkjestoga 21.mars.
  - Jens Olai Justvik: Frå operaen til prest, i Kyrkjestoga 1.november (kulturveka).
- Middagsfellesskap to tysdagar i semesteret.
- Språkkafeen for innvandarkvinner begynte i januar å gå på spitekafeen på husfliden, men så slutta dei diverre å kome.

Medlem i Kirkens SOS er Bente Bjørgum og Gunveig Kaarvann.

Økonomi: Valle og Hylestad sokneråd har kyrkjeoffer til diakoniutvalet.

Flateland 22.januar 2020

Karin Bøe

Figur 1 Frå temakvelden med Jens Olai Justvik

SR 16/2020 - Årsmøteplanlegging - Tysdag 18. februar 2020

Planlegging av neste soknerådsmøte og kyrkjelyden sitt årsmøte.

Fram til soknerådsmøtet den 17 mars og kyrkjelyden sitt årsmøte den 23 mars så skal det leggjast fram årsmelding og årsbudsjett. Soknerådet må ta stilling til om framdrifta i dokumentproduksjonen for dette møtet skal fylgje vedtak i sak SR 3/2020 eller om det skal fylgje ein annan plan.

Sakshandsaming

Vedtak

FR 06/2020 - Brannøving - Tysdag 18. februar 2020

Planlegging av brannøving i Valle kyrkje og Hylestad kyrkje.

Saksframstilling av Karin Bøe

Dokument:

19. desember 2019 Dokumenttilsyn Setesdal Brannvesen

30. desember 2019 Tilbakemelding Setesdal Brannvesen

Brannforebyggende tiltak og tilsyn § 3 (Lovdata)

Ansvarsfordeling ved brann

Arbeidsreferat

I møte med branninspektør Olav Nese og påfølgande tilsynsrapport blei det presisert at det er viktig at alle tilsette og vikarar får opplæring i:

- Framferd ved brann
- Plassering av sløkkjeutstyr
- Oppgåvefordeling

Opplæring må dokumenterast og ved øvingar må plan, gjennomføring og oppfølging dokumenterast.

No er det nye tilsette hos oss som ikkje har vore med på brannøving. Sidan vi har brannvakter på trevet, som helst er soknerådsmedlem, bør også soknerådet og andre aktuelle personar få opplæring og vere med på brannøvingar. Difor er det på høg tid å gjennomføre brannøving i kyrkjene.

Soknerådet blir skifta ut kvart 4. år. Difor er det naturleg å ha brannøving kvar gong det er nytt sokneråd, altså kvart 4. år.

Torleif Homme vil vere med på brannøving i Valle kyrkje. Då går vi gjennom brannvarslingsanlegg, brannsikkerheit og rutinar ved brann. Vi dokumenterer kven som er til stade og kva vi har gjennomgått og viser til dette ved neste tilsyn.

Det er også viktig å øve på å bruke stigen på trevet i Valle kyrkje.

Det er særleg når det er fulle kyrkjer det er viktig å vere godt førebudd. Brannøvingar bør difor skje seinast før 17.mai og konfirmasjonane.

Forslag til tidspunkt i 2020 er

Valle kyrkje etter messa søndag 15.mars, ca kl 12.

Hylestad kyrkje onsdag 18.mars kl 17.

Møtehandsaming

Vedtak

Setesdal Brannvesen IKS

Valle Kyrkje
Valle og Hylestad sokneråd
4747 Valle

Deres ref: Vår ref:
2019/107

Saksbehandler:
Olav Nese

19.12.2019

Dokumenttilsyn.

Valle Kyrkje

Setesdal brannvesen IKS gjennomførte dokumenttilsyn på Valle krk. og Hylestad krk. den 17.12.2019i ovennevnte objekt. Tilsynet ble foretatt i medhold av lov av 14. juni 2002 nr. 20 om vern mot brann, eksplosjon og ulykker med farlig stoff og om brannvesenets redningsoppgaver (brann- og eksplosjonsvernloven) § 13, 2.ledd og forskrift av 17. desember 2015 nr. 1710 om brannforebygging § 18.

Sikkerhetsnivået i objektet er vurdert i forhold til kravene i forskrift om brannforebygging og forskrift av 6. desember 1996 nr. 1127 om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften).

Sikkerhetsnivået i objektet er vurdert i forhold til kravene i Forebyggendeforskriften og HMS-lovgivningen.

Til stede ved tilsynet:

Brannansvarlig; Anne Kirsten Ringstad
For eier: Knut Olav Uppstad, formann i Soknerådet
For brannvesenet: Olav Nese

Innledning

Hensikten med tilsynet var å vurdere om eier/virksomhet/bruker ved objektet arbeider systematisk med brannsikkerheten. Fra brannvesenets side ble det lagt vekt på å foreta en helhetlig vurdering av alle forhold som kan påvirke sannsynligheten for at brann bryter ut, og konsekvenser av utbrutt brann. Et slikt tilsyn er ikke en tilstandsrapport for objektet.

Tilsynet omfattet blant annet undersøkelse av:

- At brannobjektet er bygget, utstyrt og vedlikeholdt i samsvar med gjeldende
- Lover og forskrifter om forebygging av brann
- At brannobjektet er tilgjengelig og tilrettelagt for rednings- og slokkeinnsats
- At virksomhetens internkontroll er hensiktsmessig for å nå mål på
- Sikkerhetsområdet
- At spesifiserte aktiviteter blir etterlevd slik som beskrevet

Omfang

Tilsynet ble innledet med gjennomgang av tidligere tilsynsrapporter, internkontrollrutiner, brannteknisk dokumentasjon og tegninger. Deretter ble det foretatt en stikkprøvekontroll på objektet, samt intervju for å verifisere at krav er oppfylt.

Oppfølging etter siste gangs tilsyn

Forrige branntilsyn ble avholdt: 18.12.2018

De avvik som ble avdekket under dette tilsynet er ikke fulgt opp, utbedret eller lukket.

Dette gjelder: Avvik 1. manglende dokumentasjon på internkontrollen.

Avvik 2. Manglende opplæring av de ansatte og vikarer.

Generelt

Kirkebygg

Definisjoner:

AVVIK:

Overtredelse av krav fastsatt i eller i medhold av helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen.

ANMERKNING:

Forhold som tilsynsmyndighetene mener det er riktig å påpeke for å ivareta helse, miljø og sikkerhet, og som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

KOMMENTARER:

Utfyllende beskrivelse av avvik/funn som beskriver de faktiske forhold ved objektet.

Avvik

Følgende avvik ble konstatert under tilsynet:

Avvik 1

Manglende/Mangelfull dokumentasjon

Avvik fra:

§ 10. Eierens dokumentasjon.

Kommentarer:

Eier kunne ikke dokumentere ettersyn og vedlikehold. For å hindre teknisk forfall og for å sikre at branntekniske installasjoner fungerer, er det en forutsetning at det blir gjennomført kontroll, ettersyn og vedlikehold.

Avvik 2

En eller flere av de ansatte og ledere har ikke brannvernopplæring som står i forhold til risikoen i objektet

Avvik fra:

Veiledning til forskrift om brannforebyggende tiltak og tilsyn. § 3 - 3. Opplæring og brannøvelser.

Kommentarer:

I en virksomhet er det viktig at alle ansatte og vikarer får opplæring i hvordan de skal opptre i en brannsituasjon. Herunder plassering av slukkeutstyr, oppgavefordeling etc. Opplæring som er gitt må dokumenteres. Når det gjelder gjennomførte øvelser må både plan, gjennomføring og oppfølging dokumenteres.

Avvik 3

Manglende/Mangelfull dokumentasjon

Avvik fra:

§ 10. Eierens dokumentasjon.

Kommentarer:

Mangler dokumentasjon på gjennomført service på brannvarslingsanlegget. Setesdal Brannvesen IKS ber eier ettersende kopi av service rapport når denne foreligger.

Anmerkninger

Det ble ikke gjort noen anmerkninger under tilsynet.

Oppsummering/avsluttende møte

Ved oppsummeringsmøtet ble de registrerte avvik og anmerkninger gjennomgått.

Det var enighet om at eier/virksomhet/bruker finner løsninger for å rette opp de avvik og anmerkninger som er angitt i rapporten.

Tilbakemelding

Under henvisning til Forebyggendeforskriften § 6–2 første ledd, ber brannvesenet om en skriftlig tilbakemelding med fremdriftsplan som viser hvordan og når påpekte avvik vil bli rettet.

Fremdriftsplanen oversendes til Setesdal Brannvesen IKS innen 19. januar 2020

Med hilsen

Olav Nese

Branninspektør

Kopi: Anne Kirsten Ringstad, , 4747 Valle

Kap. 3. Krav til organisatoriske tiltak i særskilte brannobjekter

§ 3-1. Dokumentasjon av sikkerhet

Eier av særskilt brannobjekt skal sørge for at brannsikkerheten er tilfredsstillende dokumentert. Dokumentasjonen skal omfatte tekniske og organisatoriske tiltak, herunder vedlikeholds- og interne kontrollrutiner.

Dersom eier ikke selv er bruker av brannobjektet skal virksomhet/bruker sørge for dokumentasjonen av organisatoriske tiltak.

Dokumentasjonen skal på oppfordring legges frem for tilsynsmyndighetene, som kan kreve ytterligere dokumentasjon.

§ 3-2. Brannvernleder

For ethvert særskilt brannobjekt skal det være en brannvernleder som skal ivareta brannvernet, og som tilsynsmyndigheten kan forholde seg til. Brannvernleder kan være eier selv eller en representant for eier.

Brannvernleder skal delta under varslet tilsyn og ha tilstrekkelig kunnskap om brannvernlovgivningen og om de branntekniske og organisatoriske forhold i objektet, samt brannvesenets innsatsmuligheter.

Utpeking av brannvernleder fritar ikke eier eller virksomhet/bruker fra de plikter som ellers følger av forskriften.

§ 3-3. Opplæring og brannøvelser

I ethvert særskilt brannobjekt skal alle ansatte og ledere ha brannvernopplæring og gjennomføre regelmessige brannøvelser som står i forhold til risikoen i objektet. Nyansatte og vikarer skal ha tilstrekkelig informasjon om opptreden i en brannsituasjon før de settes i arbeid.

□

§ 3-4. Instrukser og planer mv.

Virksomhet/bruker av ethvert særskilt brannobjekt skal utarbeide og iverksette ordensregler og instruksjoner som regulerer brannforebyggende og -bekjempende tiltak.

For særskilte brannobjekter hvor brann kan medføre tap av mange liv, skal det i tillegg utarbeides rednings- og beredskapsplaner. Tilsynsmyndigheten kan kreve at dette skal utarbeides også for andre type objekter.

Alle ordensregler, instruksjoner og planer skal jevnlig vedlikeholdes og revideres.

På alle gjesterom i overnattingssteder skal det være oppslag som angir rømningsveier og forholdsregler ved brann.

Setesdal Brannvesen IKS

Valle Kyrkje
Valle og Hylestad sokneråd
4747 Valle

Deres ref: Vår ref:
2019/107

Saksbehandler:
Olav Nese

30.01.2020

Tilfredsstillende tilbakemelding på tematisynet

Navn på objekt: Valle Kyrkje
Gnr/Bnr: 42/1
Adresse: Nordibøvegen 100

Setesdal Brannvesen IKS har den 24. januar 2020 mottatt skriftlig tilbakemelding på tematisynet av 17.12.2019

Tilbakemeldingen er tilfredsstillende. Prioritering og tidsplan for retting av påpekte avvik og anmerkninger ligger innenfor en akseptabel tidsramme.

Det forutsettes i den forbindelse at avviket lukkes i samsvar med fremdriftsplanen. Brannvesenet anser dette års/denne gangs tilsyn for avsluttet.

Med hilsen

Olav Nese
Branninspektør

Kopi: Anne Kirsten Ringstad, , 4747 Valle

ANSVARSFORDELING VED BRANN

Brannvarslingsanlegg i alle kyrkjene.

I kyrkjene i Bykle går brannalarmen rett til brannvesenet.

I Fjellgardane kyrkje må brannvesen varslast på tlf.110.

Kyrkjetenar

- Sjekkar på meldaren kor alarmen er løyst ut, og sjekkar om det er ekte/falsk alarm. Informerer brannvesenet (110 / oppmøtte).
- Hjelper ved evakuering.
- Prøver å slokke brannen.

Prest

- Styrer evakuering. Når alarmen går, skal alle ut med ein gong. Samlingspunkt på næraste parkeringsplass.
- Prøver å slokke brannen.

Organist

- Hjelper ved evakuering.
- Prøver å slokke brannen.

*****

Tilsette

Sokneprest

Organist

Kyrkjetenar Bykle

Kyrkjetenar Fjellgardane

Kyrkjeverje

Terje Seilskjær

Henrik West

Knut Rysstad

Ryszard Gosciniak

Tor Hallvard Mosdøl

Telefonnummer

906 40 359

477 17 249

917 17 512

930 54 760

992 98 390

Arbeidsreferat etter dokumenttilsyn med branninspektør Olav Nese

17.des 2019 på kyrkjekontoret i Valle

Til stade: branninspektør Olav Nese, kyrkjesjef Sissa Ringstad, soknerådsleiar Knut Olav Uppstad, kyrkjetenar Karin Bøe

Olav Nese spurde om å få sjå dokumentasjon på gjennomført kontroll av brannvarslingsanlegg og.... Den første kontrollen var gjennomført, men dokumentasjonen mangla og måtte ettersendast.

Internkontroll i kyrkjene. Kyrkjetenar gjer dette, men det har ikkje blitt dokumentert før no. Det som skal kontrollerast er at:

- Brannvarslingspanelet lyser grønt
- Alle brannslukkingsapparat er på plass og på grønt nivå
- Alle naudutgonger er frie og merka med skilt
- Sjå etter eletriske anlegg
- Andre ting som kan føre til brann

Brannøving blei sist utført i 2011. (Kyrkjetenar var ikkje med) Det bør vi gjere om att.

Trevet i kyrkjene skal ikkje ha meir enn 10 personer til saman. Sjølv om vi har innvendig stige, brannslukkingsapparat, brannteppe og brannvakt når det er mykje folk i kyrkja.

Det må vere glas som kan opnast ut og stige montert på veggen. Det har dei i Bygland. Men dei har ikkje avklara dette med Riksantikvaren.

Vi bør passe på at folk som er dårlege til å gå i trapper ikkje går opp på trevet.

6.jan 2020

Personleg referat av Karin Bøe

Arbeidsnotat om brann, januar 2020

Sissa: Vi bør ha ei brannøving for tilsette og sokneråd. Andre personar som det er aktuelt for er kyrkjevert og brannvakt. Til dømes Gunveig Kaarvann, Astrid Nomeland og Torleif Harstad.

I Hylestad er det ikkje plass til stige på trevet. Der må ein berre hoppe ned.

Vi har ikkje lamper eller skilt over sideinngangane i Valle kyrkje. Men dei har nokre fine i denne brosjyra.

Knut Olav Uppstad: I Hylestad hadde det vel vore greitt med teleskopstige på trevet.

Kven skal ha ansvaret for å arrangere og leie brannøving?

Torleif Homme 29.1.20:

Brannøving: Sånn øving som vi hadde førre gong er ikkje noko vits i (sette på brannalarmen under postludiet og leie folk ut til bårhuset). Han føreslår at vi tar ein gjennomgang med dei tilsette, det er ikkje så mange. Vi går igjennom brannvarslingsanlegg og brannsikkerheit i kyrkja og går igjennom rutinar

ved brann. Han kan vere med, berre finn eit tidspunkt. Så må det dokumenterast kven som er til stade og kva vi har gjennomgått. Det gjer ein av oss. Så har vi den dokumentasjonen å vise til ved neste tilsyn.

Kan soknerådet, som er kyrkjevertar og brannvakter på trevet også vere med på øvinga? Ja det kan dei.

Øve på å sløkkje brann med pulverapparat: Det er eit større prosjekt. Då må vi halde til på Øyne og ha nokre kar med vatn og fleire pulverapparat. Han kan ikkje love det, men vil tenke på det.

Andre innspel:

Det kunne vere ein brannvakt som såg etter i våpenhuset om nokon skulle finne på å kaste inn bensin og tenne på. Det som er viktig er å passe på at brann ikkje kan oppstå. Det er få kyrkjer som har så mange utgonger som Valle kyrkje (4).

Vi må oppdatere plakatane med ansvarsfordeling ved brann:

- Kyrkjevert og brannvakt må med på lista og deira ansvar.
- Organisten har ansvar for stigen når det er lite folk på trevet.
- Kven har ansvar for opplæring av nye?
- Når kyrkja er full bør det opplysast om rømningsveggar i starten.

Forskrift om brannforebyggende tiltak og tilsyn 2002

<https://lovdata.no/dokument/LTI/forskrift/2002-06-26-847>

§ 3-3. Opplæring og brannøvelser

I ethvert særskilt brannobjekt skal alle ansatte og ledere ha brannvernopplæring og gjennomføre regelmessige brannøvelser som står i forhold til risikoen i objektet. Nyansatte og vikarer skal ha tilstrekkelig informasjon om opptreden i en brannsituasjon før de settes i arbeid.

§ 3-5. Vakt eller annen overvåkning

På overnattingssteder, sykehus og pleieinstitusjoner skal det være vaktordning som står i forhold til risikoen i objektet. I slike bygg med mer enn 50 sengeplasser skal det være fast nattevakt eller annen likeverdig overvåkning.

(Kyrkjer eller liknande er ikkje nemnd.)

Forskrift om brannforebygging 2016

<https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2015-12-17-1710>

<https://www.ka.no/sak/article/1150391>

Evakueringsplan for verdier - Restverdireddning RVR

Norges største samling av kulturminner befinner seg i kirkebyggene, det er derfor viktig å ikke bare ha en plan for berging av mennesker, men også ha en plan for berging av verdier.

https://www.ka.no/_service/300851/download/id/276851/name/1206plass-kommentar.pdf

Rask reaksjon og effektiv evakuering.

Brannvakter ved utgangene kan sørge for at evakueringen kommer raskt i gang, at folk fordeles og ledes effektivt til de enkelte utgangene og at det ikke oppstår opphopning og panikk. Prest/møteleder må ta kommandoen og lede evakueringen gjennom høytaleranlegget. Både ansatte og frivillige må ha regelmessig opplæring i sine oppgaver.

FR 07/2020 - NIKU - Tysdag 18. februar 2020

Konservering av kyrkjekunst i Valle og Hylestad kyrkje

Saksframstilling av Anne Ringstad

Dokument:

Oversikt frå rekneskapsførar om kyrkjekunst
NIKU Oppdragsrapport 123/2019

I Budsjett 2019 blei det vedteke at kr. 160.000.- skulle takast av fond kyrkjestoge til konservering av kunst i Hylestad og Valle kyrkje.

Soknerådet ville søkje Valle sparebank, Valle bygdekvinnelag, Hylestad bygdekvinnelag og Riksantikvaren om gåve til konservering av kyrkjekunst i Valle og Hylestad kyrkje.

Eit ønskje var og at restaureringa av bileta skulle vere ferdig til Valle kyrkje sitt 175 års jubileum 30.11.2019 - 1.12.2019.

☐ Valle sparebank løyvde	kr. 160.000
☐ Hylestad bygdekvinnelag løyvde	kr. 15.000
☐ Valle bygdekvinnelag løyvde	kr. 40.000
☐ Riksantikvaren løyvde	kr. 85.000
☐ Valle og Hylestad sokneråd løyvde	<u>kr. 160.000</u>
☐	Kr. 460.000

Det ble budsjettert med kr. 500.000.-

Det vil seie at vi har eit overskot på kr. 116 118,69 (Sjå oversikt frå rekneskapsførar)

ALL KONSERVERINGA ER IKKJE UTFØRD

Altartavla i Valle kyrkje og i Hylestad kyrkje er det ikkje fjerna stearin frå og når ein har fått kyrkjekunsten i så god stand, vil det vere flott om ein før lyssett det på ein fin måte.

Forslag til vedtak:

Valle og Hylestad sokneråd brukar overskot til konservering av altartavler i Valle og Hylestad kyrkje, og lyssetting av kyrkjekunsten.

Sakshandsaming

Vedtak

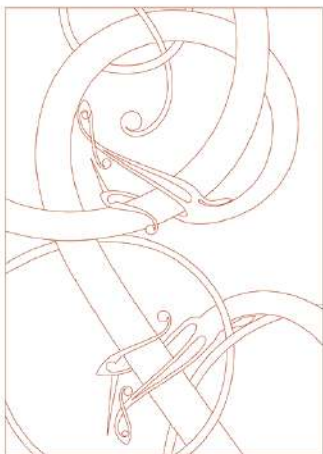
Oversikt kyrkjekunst.

Valle og Hylestad sokneråd har budsjettert med å bruke 500 000kr.

Det vil sei at me eigentleg har 40 000 kr til, på prosjektet. frå årets midlar.

Det er derfor eit overskot på $76118,69 + 40\ 000 = 116\ 118,69$

Konto	Konto (T)	Ansvar	Ansvar (T)	Funksjon	Prosj	Prosj (T)	Beløp	Rev. budsjett
32301	Ekstraordinært vedlikehold	200	Valle kyrkje	042	210	Kyrkjekunst	0,00	200 000,00
32700	Kjøp av konsulenttenester	200	Valle kyrkje	042	210	Kyrkjekunst	158 176,20	0,00
34290	Moms, generell kompensasjonsordning	200	Valle kyrkje	042	210	Kyrkjekunst	39 544,05	0,00
37290	Refusjon moms, driftsregnskapet	200	Valle kyrkje	042	210	Kyrkjekunst	-39 544,05	0,00
38700	Tilskudd/gaver fra andre	200	Valle kyrkje	042	210	Kyrkjekunst	-160 000,00	-160 000,00
		200	Valle kyrkje				-1 823,80	40 000,00
32301	Ekstraordinært vedlikehold	205	Hylestad kyrkje	042	210	Kyrkjekunst	159 701,40	300 000,00
32700	Kjøp av konsulenttenester	205	Hylestad kyrkje	042	210	Kyrkjekunst	61 893,00	0,00
34290	Moms, generell kompensasjonsordning	205	Hylestad kyrkje	042	210	Kyrkjekunst	55 398,60	0,00
37290	Refusjon moms, driftsregnskapet	205	Hylestad kyrkje	042	210	Kyrkjekunst	-55 398,60	0,00
38700	Tilskudd/gaver fra andre	205	Hylestad kyrkje	042	210	Kyrkjekunst	-140 000,00	-140 000,00
39400	Bruk av ubundne fond	205	Hylestad kyrkje	089	210	Kyrkjekunst	-160 000,00	-160 000,00
		205	Hylestad kyrkje				-78 405,60	0,00
30600	Trekkpliktig godtgjørelse	210	Gudstenester og kyrkjelege handlingar	042	210	Kyrkjekunst	318,00	0,00
30608	Trekkpliktig honorar	210	Gudstenester og kyrkjelege handlingar	042	210	Kyrkjekunst	1 500,00	0,00
30990	Arbeidsgiveravgift	210	Gudstenester og kyrkjelege handlingar	042	210	Kyrkjekunst	192,71	0,00
31600	Kjøregodtgjørelse (oppgavepliktig)	210	Gudstenester og kyrkjelege handlingar	042	210	Kyrkjekunst	2 100,00	0,00
		210	Gudstenester og kyrkjelege handlingar				4 110,71	0,00
							-76 118,69	40 000,00

A 201 VALLE OG HYLESTAD KIRKER

Konserveringsbehandling av fire malerier

Karen Mengshoel, Christina Spaarschuh, Ingvild Vestvik

Norsk institutt for kulturminneforskning (NIKU)

Storgata 2, Postboks 736 Sentrum, 0105 Oslo

Telefon: 23 35 50 00

www.niku.no

Tittel A 201 Valle og Hylestad kirker Konserveringsbehandling av fire malerier	Rapporttype/nummer NIKU Oppdragsrapport 123/2019	Publiseringsdato 05.12.2019
	Prosjektnummer 1021472	Oppdragstidspunkt 2019
	Forsidebilde Utsnitt av Maria med Jesusbarnet. Foto: NIKU	
Forfatter(e) Karen Mengshoel, Christina Spaarschuh, Ingvild Vestvik	Sider 26	Tilgjengelighet Åpen
	Avdeling Konservering	

Prosjektleder Christina Spaarschuh
Prosjektmedarbeider(e) Karen Mengshoel, Christina Spaarschuh, Ingvild Vestvik
Kvalitetssikrer Ellen Hole

Oppdragsgiver(e) Valle og Hylestad sokneråd
--

Sammendrag Denne rapporten omhandler fire malerier som ble behandlet ved NIKUS konserveringsatelier i 2019. De fire maleriene er Nedtagelsen og Maria med Jesusbarnet fra Hylestad kirke, og videre et presteportrett og skriftepitafium fra Valle kirke.
--

Emneord Kirkekunst, kirkeinventar, lerretsmaleri, panelmaleri, skriftepitafium
---

Avdelingsleder

Ellen Hole

Innholdsfortegnelse

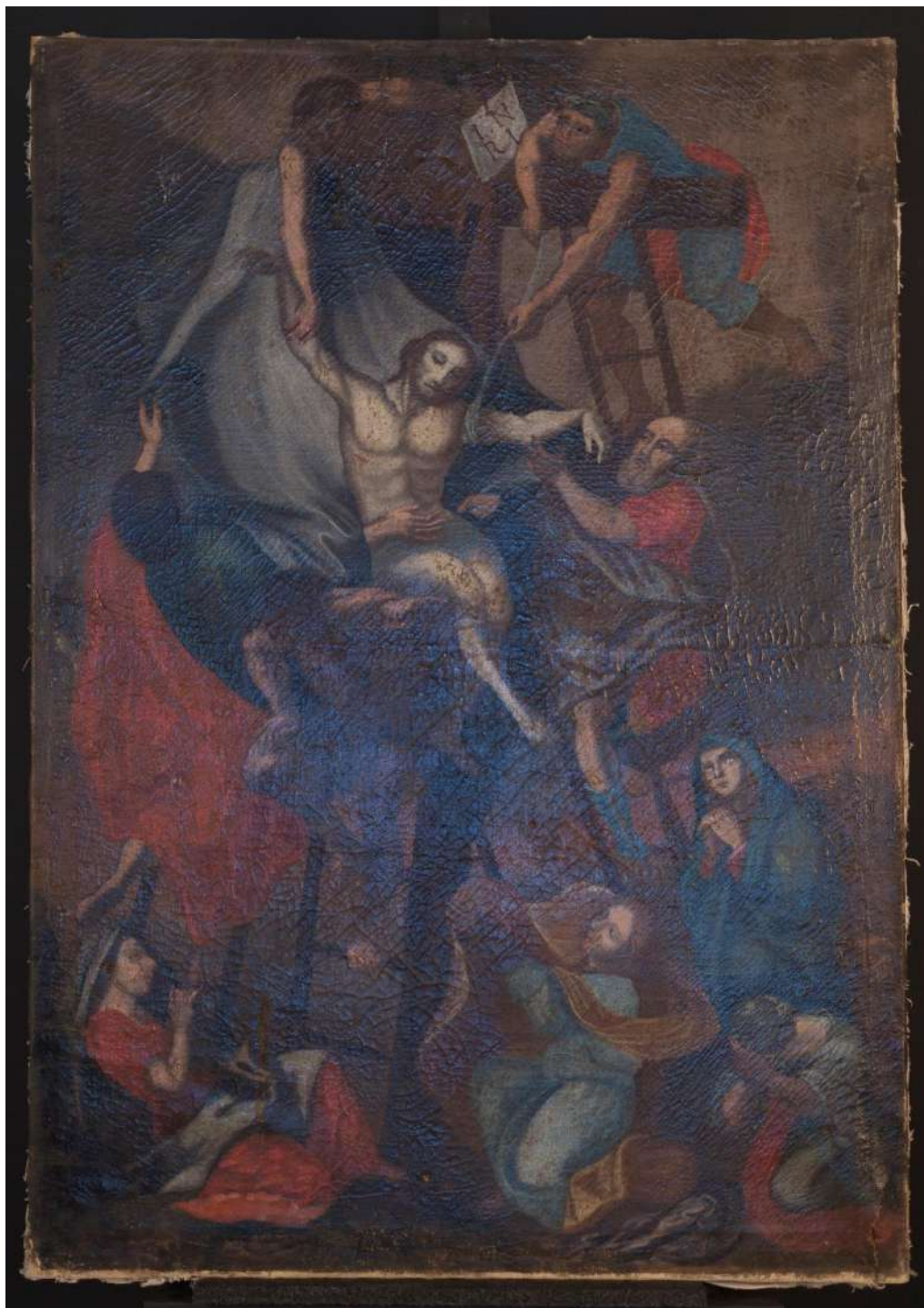
1	Nedtagelsen.....	7
1.1	Tidligere behandlinger.....	7
1.2	Tilstand	8
1.3	Utført behandling	10
1.3.1	Planering, kantdublering og reparasjon av rifter og hull.....	10
1.3.2	Rensing av overflaten og fjerning av ferniss.....	10
1.3.3	Fernisering	11
1.3.4	Kitting og retusjering	11
1.3.5	Montering.....	13
2	Maria med Jesusbarnet	14
2.1	Beskrivelse	14
2.2	Tidligere behandlinger og tilstand.....	14
2.3	Utført behandling	14
2.3.1	Konsolidering.....	14
2.3.2	Rensing	15
2.3.3	Visuell reintegrering	15
2.3.4	Montering.....	16
3	Presteportrett.....	17
3.1	Beskrivelse	17
3.2	Tidligere behandlinger og tilstand.....	17
3.3	Utført behandling	18
3.3.1	Konsolidering.....	18
3.3.2	Rensing	18
3.3.3	Visuell reintegrering	18
4	Skriftepitafium.....	20
4.1	Beskrivelse	20
4.2	Tidligere behandlinger og tilstand.....	20
4.3	Utført behandling	21
4.3.1	Rensing	21
4.3.2	Visuell reintegrering	21
4.3.3	Montering.....	21
5	Materialliste	22
5.1	Nedtagelsen.....	22
5.2	Maria med Jesusbarnet	22
5.3	Presteportrett.....	23
5.4	Skriftepitafium.....	24

1 Nedtagelsen

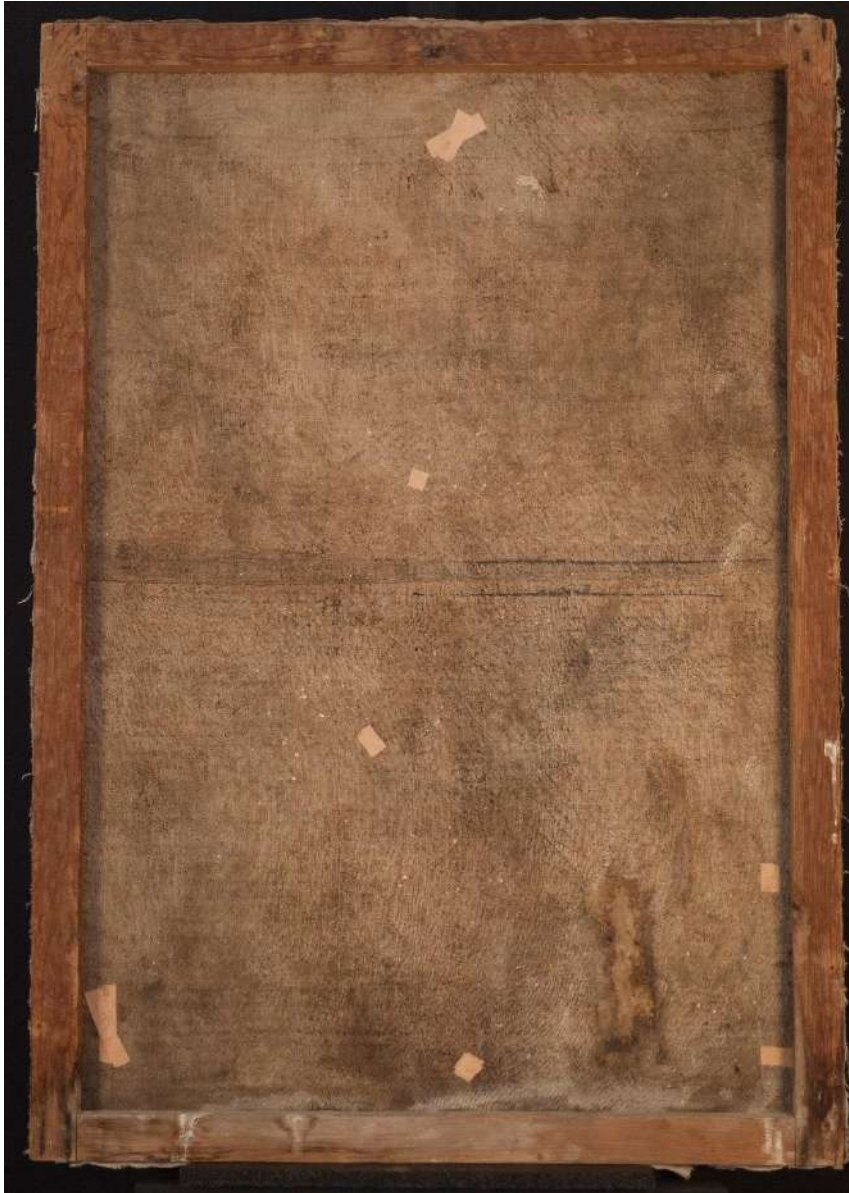
1.1 Tidligere behandlinger

Ut fra en visuell undersøkelse ser det ut til at den tidligere restaureringen ble utført da maleriet ble gitt til kirken rundt 1939, i anledning kirkens 100-årsjubileum. Maleriet kan ha fått sin nåværende ramme på samme tidspunkt.

Figur 1. Helopptak av maleriet Nedtagelsen fra Hylestad kirke, før behandling i 2019 og uten pynteramme

Figur 2. Helopptak av maleriet Nedtagelsen, bakside, før behandling i 2019.

1.2 Tilstand

Maleriet var spikret til blindrammen med jernstifter som var til dels gjennomkorroderte, og disse hadde svekket lerretet i områder langs oppspenningskanten. Blindrammen var laget av fire enkle planker sammenføyd med not og fjær i hjørnene. Blindrammen kunne ikke kiles, og hadde ikke kors eller annen forsterkning i midten (figur 2).

Ved en tidligere behandling var det utført flere lerretsreparasjoner; en lerretsreparasjon med lengde på 20 cm sees i maleriets nedre venstre hjørne (figur 5). I tillegg var det tidligere benyttet plaster for å tette syv hull i lerretet. Noen av de strukturelle reparasjonene var svært stive (figur 2, 3, 4). Blant annet var området rundt den største riften limdrenket, stivt og bulkete mot sårkantene (figur 4 og 6). Det var fugleskitt på baksiden av lerretet.

Figur 3. Detalj bakside, rift i nedre høyre hjørne før behandling i 2019.

Figur 4. Detalj bakside, lappet rift før behandling i 2019. Lappen er limdrenket.

Maleriet hadde malingsutfall flere steder der grunderingen er synlig, mens malingen ellers ikke var løs men virket stabil. Flere av de eldre skadene hadde blitt retusjert ved en tidligere behandling. Retusjer av skader var utført langt utover skadenes kanter og over krakeleringer.

Maleriet er ved en tidligere behandling blitt rensset og påført en ny ferniss. Dette var synlig ved at flere farger i maleriet var svekket (grunnet overrensing) og den nye fernissen hadde sunket gjennom malingens krakeleringer og var synlig på lerretets bakside. Fernissen var ujevnt påført og mørkebrune rester av en eldre ferniss eller annen overflatebehandling hadde lagt seg i lerretets små ujevnheter. Maleriet hadde fugleskitt også på framsiden.

Figur 5. Detalj i nedre høyre hjørne, riftskade før behandling i 2019.

Figur 6. Detalj forside, viser en tidligere behandling av rift (lappet og retusjert).

1.3 Utført behandling

Maleriet ble tatt av blindrammen for å få tilgang til baksiden og reparere riften i nedre høyre hjørne, samt andre mindre hull og rifter under blinddrammens labanker.

1.3.1 Planering, kantdublering og reparasjon av rifter og hull

Gamle plastre på baksiden over rifter og hull hadde lite vedheft til lerretet og ble fjernet. En lerretslapp over en retusjert rift i område nede på maleriet ble også fjernet for å kunne planere og utbedre skaden på en bedre måte enn det var gjort tidligere. Største delen av lappen kunne lett løsnes fra lerretet, og resterende materiale ble fjernet med skalpell. Lerretet rundt rifter og hull som var behandlet ved en tidligere restaurering var limdrenket, stivt og bulkete mot sårkantene. Maleriets kanter, rifter og hull ble lagt i press med litt fuktighet for å minske bulker og deformasjoner.

Ettersom maleriets oppspenningskanter hadde mange hull og lerretet var nedbrutt, var det nødvendig å forsterke kantene før maleriet kunne spennes opp på en ny blindramme. Til forsterkning av kantene ble det limt på remser av et lerret med lignende lerretskvalitet som maleriet. For å feste denne kantdubleringen ble det brukt en tynn syntetisk termoplastisk limfolie (figur 7).

Alle rifter og hull ble så reparert med lapper av tynt syntetisk ikke-vevet tekstil. For å lime lappene på maleriets bakside, ble det brukt den samme typen termoplastisk limfolie som ved kantforsterkningen (Fig 7 og 8).

Figur 7. Helopptak av bakside til maleriet *Nedtagelsen* etter planering, reparasjon av rifter og kantdublering.

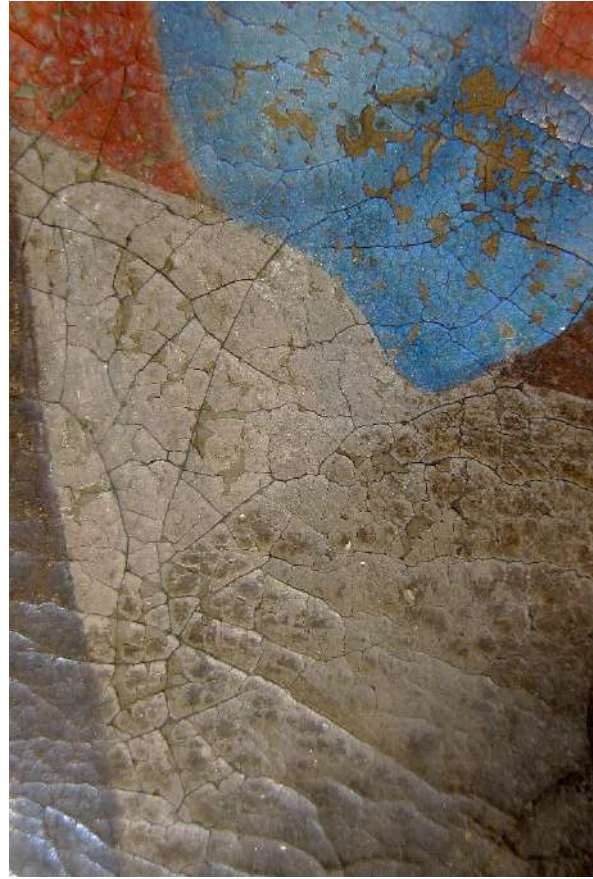
Figur 8. Detalj av baksiden som viser en av lappene og kantforsterkningen.

1.3.2 Rensing av overflaten og fjerning av ferniss

Det ble gjort forsøk på å rense overflaten med vandige rensemidler, men dette viste ingen synlig forskjell. Derfor ble det utført flere tester til fjerning av den misfargete fernissen. Testene viste at rensing med løsemiddelblanding etanol/toluen 2:1 og 1:1 ga et godt rensesresultat i de fleste områder. I noen områder ble det imidlertid liggende brune rester av en eldre ferniss eller annen overflatebehandling i fordypninger. Fjerning av ferniss ble likevel vurdert til å gi et godt resultat, og den øverste fernissen derfor fjernet (figur 9 og 10). Det viste seg også at maleriet hadde mange retusjer fra en tidligere behandling. Disse løste seg også under rensingen med løsemiddelblandingen. I noen områder ble fernissen derfor kun delvis fjernet for å unngå at velutførte retusjer løsnet, da det var ønskelig å ivareta disse.

Figur 9. Detalj under fjerning av ferniss. I området over Kristi hode er fernissen fjernet.

Figur 10. Detalj under fjerning av ferniss. Den lyse bakgrunnsfargen øverst i maleriet samt gevant på figuren som senker Kristus ned fra korset.

1.3.3 Fernisering

Maleriet ble fernissert med en 20% dammarferniss i white spirit, Shellsol A og etanol (se materialliste), påført med pensel. Enkelte *blanchede*¹ områder lot seg ikke mette like lett, og disse områdene ble bearbeidet ytterligere med pensel og ekstra ferniss. Glansen ble allikevel noe ujevn på grunn av den sterkt skadede overflaten.

1.3.4 Kitting og retusjering

Store tap ble kittet med Modostuc mens mindre tap ble stående ukittet. Kittet ble tilsatt løspigment for å gi det en mørkere og varmere tone lik grunderingen, og på denne måte lette retusjeringen. Kittingene ble jevnet med skalpell og de fikk et lag dammarferniss for å forsegle kittet og hindre at retusjene ble altfor matte.

Gamblin conservation colours ble valgt som retusjeringsmedium på grunn av materialenes stabilitet og håndteringsegenskaper. Retusjene ble påført med spisspensel. Store tap ble reintegrert. Det samme ble gjort enkelte steder der malingen hadde skallet av og grunderingen lå eksponert, som i de røde og blå områdene i figurenes klær.

I områder med *blanching* som ikke lot seg mette med ferniss ble det lagt en tynn, brun lasur for å dempe overgangene slik at områdene føyde seg inn i helheten.

¹ *Blanching* skyldes mikrokracleringer i fernissen og dette gjør den mer opak, nærmest hvit.

Figur 11. Detalj etter fernisering og kitting, før retusjering.

Figur 12. Område der malingen har skallet av og grunderingen er synlig. Slike tap ble retusjert, men ikke kittet.

Figur 13. Område der malingen har skallet av og grunderingen ligger eksponert. Før retusjering.

Figur 14. Nedtagelsen etter fernisering og kitting, før retusjering.

1.3.5 Montering

Maleriet ble montert tilbake i pynterammen med fjærblekk slik at blindrammen og pynterammen skal kunne bevege seg ved klimatiske endringer. Blindrammen ble påmontert beslag og vaier for opphenging. Beslagene ble festet til blindrammen fordi pynterammen var relativt spinkel for å skulle bære hele vekten alene. I tillegg stakk blindrammen så langt ut bak pynterammen at opphenget ville belaste både dubleringslerretet og blindrammen om den var festet til pynterammen, ettersom vaieren da ville strekt seg over blindrammekantene og belastet disse.

Figur 15. Nedtagelsen etter ferdig retusjering og montering.

Figur 16. Bakside etter behandling.

2 Maria med Jesusbarnet

2.1 Beskrivelse

Maleriet av Maria med Jesusbarnet er malt på lerret som igjen er montert på en treplate. Det er også montert et lerret på baksiden av treplaten slik at bildet oppfattes som et lerretsmaleri også fra baksiden. Observasjoner av maleteknikk tilsier at det er benyttet olje som bindemiddel.

Pynterammen er utskåret og forgyllt over en hvit grundering og lys oransje bolus.

Figur 17. Maria med Jesusbarnet før behandling.

2.2 Tidligere behandlinger og tilstand

Både blindrammen og pynterammen har vært angrepet av treborende insekter, noe som har resultert i mange hull i treverket og en stedvis svekket struktur, spesielt på pynterammen. I ornamentikken på framsiden av pynterammen var det flere mindre avskallinger og større tap i gipsstrukturen, det var også mulig å se at rammen har vært retusjert tidligere. Store deler av den originale forgyllingen er dekket av en mørk patina.

Maleriet er blitt overenset ved en tidligere behandling og dette har ført til tap av originale farger og en nokså nedslitt overflate. Trolig er dette noe av årsaken til de mange retusjene som finnes på overflaten, under fernissen. Retusjene fremstod som misfargede og forstyrret den visuelle opplevelsen av maleriet (figur 19).

2.3 Utført behandling

2.3.1 Konsolidering

Pynterammen ble konsolidert med Lascaux medium for konsolidering (LMK) for å stabilisere ornamentikken i områder hvor denne var løs. Det var ingen oppskallinger eller løs maling på selve maleriet.

2.3.2 Rensing

Pynterammen og maleriets bakside ble renset for smuss med sotsvamp, mens det på framsiden av ramme og maleri ble benyttet polyuretan svamper.

2.3.3 Visuell reintegrering

De største tapene på pynterammen er kittet opp og rekonstruert ved bruk av Modostuck tilsatt tørrpigment og noe akrylfarge for å tilpasse kittets farge til rammens bolus. Tilsvarende dekor som i omkringliggende områder ble gjenskapt i kittingene (figur 18) og disse deretter forgylt ved bruk av gullgrunn og bladgull. For å oppnå en tilsvarende patina som på de originale områdene ble store deler av bladgullet retusjert med akrylfarger. Det ble benyttet et lag Gamblin conservation colours som et første lag over gullet for å oppnå bedre heft for akrylfargene.

Figur 18.
Rekonstruksjon av tapt
ornamentikk.

Det ble ikke ansett som nødvendig å rense maleriet for ferniss. Løsningen for å justere de misfargede retusjene, som ligger under fernissen, ble da å retusjere på nytt over de gamle. Dette var en utfordrende jobb ettersom retusjene allerede var mørkere og mer dekkende enn de omkringliggende slitte originale fargeområdene. Denne tilnærmingen ble likevel valgt da den er mere lokal og mindre inngripende, og gjorde det mulig å unngå å rense hele maleriet som ellers ikke hadde behov for en rensebehandling. Resultatet fungerte tilfredsstillende. De misfargede retusjene ble tonet ned ved bruk av Gamblin conservation colours iblandet noe galdehyd-harpiks for justering av glans.

Figur 19. Eksempler på misfargede retusjer.

2.3.4 Montering

Maleriet ble montert tilbake i pynterammen med fjærblekk slik at blindrammen og pynterammen har mulighet til å bevege seg ved klimatiske endringer. Pynterammen ble påmontert beslag og vaier for opphenging.

Figur 20. Maria med Jesusbarnet etter behandling.

3 Presteportrett

3.1 Beskrivelse

Maleriet forestiller en prest i trekvart profil, og er utført på panel i ovalt format (høyde: 32,2 cm, bredde: 26,5 cm). Dateringen og maleteknikken tilsier at olje er benyttet som bindemiddel, men malingen viser seg sårbar for løsemidler. Bindemiddelanalyse er ikke utført.

Pynterammen er profilert, malt sort, og med forgylte elementer.

Figur 21. Presteportrett før behandling.

3.2 Tidligere behandlinger og tilstand

Figur 22. Mørkt oljelignende lag er synlig på overflaten. Oppskallinger i malingen og fibre som sitter fast i det klebrige materialet.

Maleriet må ha vært påført et medium som i dag fremstår som klebrig, mørkt og oljelignende, og som er løselig i de fleste løsemidler. Dette mediet ligger nedi avskallinger og en del fibre har festet seg i dette sekundære materialet.

Maleriet har små og store avskallinger, men lite løs maling fordi det sekundære materialet limer alt sammen og holder det på plass. En større avskalling på venstre side er retusjert. Overmaling og retusjer er lett løselige.

Pynterammen er trolig satt inn med det samme materialet som på maleriet, og har også her vært klebrig nok til å holde på store mengder fibre fra bomull eller klut.

3.3 Utført behandling

3.3.1 Konsolidering

Der malingen var løs ble den konsolidert med Lascaux medium for konsolidering (LMK), og lagt ned med varmeskje. Maleriet hadde flere områder med oppskallinger som ble holdt på plass av det klebrige sekundære materialet, og i disse områdene ble bruk av konsolideringsmiddel ikke ansett som nødvendig, siden det klebrige materialet har trengt inn under malingen.

3.3.2 Rensing

Det sekundære oljemediet ble fjernet fra overflaten med isopropanol. Flere steder er maleriet overmalt og denne overmalingen var lett løselig i alle løsemidlene som ble benyttet til renssetester. Derfor ble dette mørke laget fjernet med svært lett hånd slik at de største ujevnheter og fiberrestene ble borte, men uten å fjerne overmaling. Flere steder, bl. a. i ansiktet, var det vanskelig å fjerne kun det mørke laget uten å forstyrre grunderingen som også viste seg å være svært sensitiv. For å unngå overrensing, ble en del mørke ujevnheter korrigeret i etterkant ved retusjering.

3.3.3 Visuell reintegring

Retusjering ble utført i Maimeri tynnet med white spirit. Utfall ble kittet med Modostuc og isolert med Paraloid B72 for å unngå at retusjene ble altfor matte (figur 24).

Den manglende delen av pynterammen ble komplettert med balsatre (figur 23). Reparasjonen ble kittet med Modostuc og retusjert med Maimeri.

Figur 23. Manglende del i rammen ble felt inn med balsatre.

Figur 24. Skader ble kittet med Modostuc før retusjering.

Figur 25. Presteportrett etter behandling.

4 Skriftepitafium

4.1 Beskrivelse

Skriftfeltet er malt på panel skjøtt sammen av tre bord. Malingen er lagt rett på panelet uten synlig grundering. Bakgrunnsfargen er en varm transparent grå. Skriften er i svart maling:

Her uden for under den store Steen hvile de jordiske levninger av trende Dreng Börn alle Sönnner av Sogne-Presten til Valle Præstegjeld Hr Rejero Bergsersen Gielleböl og hans Hustrue Marie Elisabeht Stahl neml: den förste med Navn Berger som er fød den 22de April: Aar 1774 og död den 4de Maji samme Aar, den anden ogsaa med Navn Berger fød den 11te Mart Aar: 1776 og död den 23de November Aar 1779 og den tredie med Navn Andreas fød den 10de Jan: Aar: 1779 og död den 30te ejusd same Aar.

Ramtreet har signatur A. B. S.

Figur 26. Skriftepitafium før behandling.

4.2 Tidligere behandlinger og tilstand

Treverket er sunt og i god stand. Malingslaget er tynt og har god vedheft til underlaget selv om panelet ikke er grundert før malingen ble påført. Kvister i treverket har ikke vært isolert tilstrekkelig, slik at kvae har sivet ut og lagt seg mellom treet og malingslaget. Dette er synlig som skjemmende gulbrune striper. Det ser videre ikke ut til å være noen ferniss på overflaten. En tidligere montering har etterlatt seg fire hull i ramtrærne.

4.3 Utført behandling

Skrifttavlen er sjekket for løs maling uten at det er funnet noe som må festes.

4.3.1 Rensing

Overflater er renses med tørr rensesvamp i polyuretan.

4.3.2 Visuell reintegrering

Retusjering av områder med kvae er utført i gouache.

Hull etter skruer i ramtrærne er fylt med balsatre, kittet og retusjert. Kvaen fra kvistene er ikke forsøkt fjernet, bare retusjert, ettersom den ligger delvis under original maling. Videre er det sannsynlig at kvistene kan fortsette å blø, siden de ikke ble isolert før den originale malingen ble utført. Retusjer er lagt i laserende streker og teksten er videre komplettert i sort.

4.3.3 Montering

Maleriet fikk en ny montering med beslag (forniklede D-ringer) festet til det øvre horisontale rammeelementet, slik at ringene ligger over rammekanten. På denne måten vil den tunge skrifttavla ligge stabilt inntil veggen.

Figur 27. Skriftepitafium etter behandling.

5 Materialliste

5.1 Nedtagelsen

Tiltak	Metode	Materialer, handelsnavn	Materialer, kjemisk sammensetning	Område anvendt
Reparasjon av rifter og hull i lerretet		Holytex 34g/m Beva folie, 25μ		I områder med rifter og hull
Kantdublering		Linlerret i linbinding Beva folie, 25 μ	Vevd med 12x12 tråder (Kette x Schuss)	På hele kanten
Rensing	Tørr-rensing med støvsuger og pensel			Baksiden
Retusjering	Påført med spisspensel, tynnet i isopropanol	Gamblin Conservation Colors Isopropanol	Gamblin: Laropal A-81 og lysekte pigmenter Isopropanol: $\text{CH}_3\text{CH}(\text{OH})\text{CH}_3$	I skadeområder (se avsnitt om retusjering)
Fernisering	Påført med pensel	20% Dammarferniss	200 g dammar 560 g whitespirit 160 g Shellsol A 80 g etanol	Hele overflaten
Montering		Fjærblekk Vaier Beslag		

5.2 Maria med Jesusbarnet

Tiltak	Metode	Materialer, handelsnavn	Materialer, kjemisk sammensetning	Område anvendt
Konsolidering	Lim påført med spisspensel	Lascaux medium for konsolidering	Finfordelt vannrik akryl-kopolymer dispersjon	På pynterammen, områder med løs ornamentikk og oppskallinger.
Rensing av overflatesmuss	Tørr rens med rensesvamp	Svamper	Polyuretan (framside) og vulkanisert naturgummi (bakside)	Forside og bakside maleri og pynteramme

Kitting og komplettering av rammen	Påført med spatel, dekor formet med fuktig bomullspinne og pusset med smergelpapir	Modostuck iblandet tørrpigment og Golden akrylfarge	Tørrpigmentet mørk oker og akrylfarge <i>transparent gul jernoksid</i>	På pynterammen, områder med tap.
Forgylling	Gullgrunn påført med pensel og bladgull med gullegger	Gullgrunn fra Charbonell Bladgull		Rekonstruerte områder på pynterammen
Patineringsrammen	Påført med pensel	Gouache fra Winsor & Newton		Påført over bladgull på pynterammen
Retusjering	Påført med spisspensel, tynnet i isopropanol	Gamblin Conservation Colors Isopropanol	Laropal A-81 og lysekte pigmenter, iblandet noe galdehyde-harpiks Isopropanol: $\text{CH}_3\text{CH}(\text{OH})\text{CH}_3$	Over misfargede retusjer på maleriet
Montering		Fjærblekk Vaier Beslag		

5.3 Presteportrett

Tiltak	Metode	Materialer, handelsnavn	Materialer, kjemisk sammensetning	Område anvendt
Komplettering av ramme	Balsatre skåret til med skalpell for å erstatte manglende del av pynteramme. Limt på plass med trelim.	Cascol trelim	Balsatre Cascol trelim: propan-1,2-diol	Manglende område i profil på pynteramme
Fjerning av ferniss	Lett rens med bomull på pinne	Isopropanol Etanol	Isopropanol: $\text{CH}_3\text{CH}(\text{OH})\text{CH}_3$ etanol: $\text{C}_2\text{H}_5\text{OH}$	Hele maleriets overflate
Retusjering	Retusjering utført med mårhårspensel	Restauro fra Maimeri tynnet med white spirit	Restaurofarger: diverse pigmenter med mastiks som bindemiddel. Isopropanol: $\text{CH}_3\text{CH}(\text{OH})\text{CH}_3$	I områder med malingstap, samt på enkelte mørke flekker som ikke lot seg fjerne uten samtidig å skade original maling.
Kitting	Påført med spatel, jevnet med skalpell	Modostuc		Områder med tap på maleriets overflate
Ferniss	Påført med pensel	Dammar 15% i white spirit og etanol		Maleriets overflate

Konsolidering	Lim påført med spisspensel, lagt ned med varmeskje	Lascaux medium for konsolidering	Finfordelt vannrik akryl-kopolymer dispersjon	Områder med løs maling, primært på pynterammen
----------------------	--	----------------------------------	---	--

5.4 Skriftepitafium

Tiltak	Metode	Materialer, handelsnavn	Materialer, kjemisk sammensetning	Område anvendt
Rensing av overflatesmuss	Tørr rens med rensesvamp		Polyuretan svamp	Forside og bakside
Komplettering av ramme	Fylle hull med balsatre		Balsatre	I hull i pynteramme
Kitting	Modostuc			I hull i pynteramme
Retusjering	Retusjer i lasur i streker	Gouache fra Schminke	Gummi arabicum og pigment Schminke	Hull i pynteramme, i renn over overflaten og kvæ fra kvist
Montering		Beslag	D-ringer	

Norsk institutt for kulturminneforskning er et uavhengig forsknings- og kompetansemiljø med kunnskap om norske og internasjonale kulturminner.

Instituttet driver forskning og oppdragsvirksomhet for offentlig forvaltning og private aktører på felter som by- og landskapsplanlegging, arkeologi, konservering og bygningsvern.

Våre ansatte er konservatorer, arkeologer, arkitekter, ingeniører, geografer, etnologer, samfunnsvitere, kunsthistorikere, forskere og rådgivere med spesiell kompetanse på kulturarv og kulturminner.

www.niku.no

NIKU Oppdragsrapport 123/2019

NIKU hovedkontor
Storgata 2
Postboks 736 Sentrum
0105 OSLO
Telefon: 23 35 50 00

NIKU Tønsberg
Farmannsveien 30
3111 TØNSBERG
Telefon: 23 35 50 00

NIKU Bergen
Dreggsallmenningen 3
Postboks 4112 Sandviken
5835 BERGEN
Telefon: 23 35 50 00

NIKU Trondheim
Kjøpmannsgata 1b
7013 TRONDHEIM
Telefon: 23 35 50 00

NIKU Tromsø
Framsenteret
Hjalmar Johansens gt.
14
9296 TROMSØ
Telefon: 77 75 04 00